

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
Διερεύνηση και Συγκριτική Αξιολόγηση Μοντέλων και
Βέλτιστων Παρακτικών
Η περίπτωση του προγράμματος MBA του Πανεπιστημίου
Μακεδονίας

Παντελίδου Κυριακή του Ιωάννη, MBAex 1237

Επόπτρια: Γκοτζαμάνη Αικατερίνη, Αν. Καθηγήτρια
Εξεταστές καθηγητές: Τσιότρας Γεώργιος, Καθηγητής &
Βούζας Φώτης, Επίκουρος Καθηγητής

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2014

ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ

Στη μνήμη του πατέρα μου, Γιάννη Παντελίδη που έχασα στο ξεκίνημα των σπουδών μου στο πρόγραμμα MBA, στο σύζυγο μου Κωνσταντίνο Σίμο για την πολύτιμη βοήθεια που μου παρείχε, στα παιδιά μου Στέλλα και Αντώνη για την υπομονή τους και στους γονείς μας για την ηθική και υλική υποστήριξη.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ τον σύζυγο μου Κωνσταντίνο Σίμο για την ηθική και πρακτική υποστήριξη του σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος. Χωρίς τα πολύτιμα μαθήματα του πιθανώς να μην τα είχα καταφέρει.

Επιθυμώ να ευχαριστήσω επίσης, τα παιδιά μου Στέλλα και Αντώνη που επέδειξαν ιδιαίτερη υπομονή παρόλο τον χρόνο που τους στέρησα την παρουσία μου και αφιέρωσα στη μελέτη μου.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους γονείς μας που μας υποστήριξαν και μας βοήθησαν να συνδυάσουμε τις σπουδές και τις οικογενειακές και επαγγελματικές μας υποχρεώσεις και να ανταπεξέλθουμε ικανοποιητικά σε όλους τους τομείς της καθημερινής μας ζωής.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους καθηγητές του προγράμματος και ιδιαιτέρως την κ. Κατερίνα Γκοτζαμάνη που είναι και η επόπτρια της παρούσας εργασίας, για τη βοήθεια και την υποστήριξη σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος. Επίσης, τον κ. Ανδρέα Γεωργίου και το Δ.Σ. του συλλόγου αποφοίτων του MBA του πανεπιστημίου Μακεδονίας για τις απαραίτητες πληροφορίες που μου παρείχαν και συνέβαλαν στην ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία πραγματοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος MBA executive του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και εξετάζει τη διαδικασία διαπίστευσης των προγραμμάτων MBA.

Όλο και περισσότερα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παγκοσμίως επιδιώκουν τη διαπίστευση τους από παγκόσμιους φορείς είτε ως ιδρύματα συνολικά, είτε ως σχολές ή τμήματα, είτε ως προγράμματα σπουδών, π.χ. MBA. Από την παγκόσμια βιβλιογραφία φαίνεται ότι η διαπίστευση και γενικότερα η διασφάλιση ποιότητας απασχολεί τους πανεπιστημιακούς κύκλους.

Στη συγκεκριμένη διπλωματική εργασία παρουσιάζονται οι σημαντικότεροι φορείς διαπίστευσης για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και πιο συγκεκριμένα για τα προγράμματα MBA, παρατίθενται παραδείγματα «καλών πρακτικών» και εξετάζεται η περίπτωση του προγράμματος MBA του Πανεπιστημίου Μακεδονίας σε σχέση με τα βασικότερα κριτήρια του φορέα διαπίστευσης Association of MBAs (AMBA). Τέλος, γίνονται προτάσεις σχετικά με το εν λόγω πρόγραμμα σε σχέση με τα κριτήρια της AMBA.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ	ii
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	iii
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	iv
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	v
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗ	3
ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	4
ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	5
ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗΣ	6
ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗΣ	8
ΤΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗΣ	9
ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ MBA	10
Η ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ Η ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ MBA	10
AMBA (Association of MBAs)	11
Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗΣ	12
Αρχικό στάδιο	12
Στάδιο πριν τη διαπίστευση	13
Στάδιο διαπίστευσης	13
Στάδιο μετά τη διαπίστευση	14
Χρήσιμες πληροφορίες	15
ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗΣ	15
ΤΑ ΒΡΑΒΕΙΑ ΤΗΣ AMBA	16
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ	16

Το διεθνές πρόγραμμα MBA του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών	16
Το πρόγραμμα MBA του INSEAD	18
Το πρόγραμμα MBA του Waikato Management School	19
Το μυστικό της επιτυχίας των τριών περιπτώσεων	20
ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ MBA ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	21
ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ MBA ΜΕ ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΗΣ AMBA	22
ΑΔΥΝΑΜΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	37
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	39
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	44

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Από τη δεκαετία του 1990 διαφάνηκε ότι η «ποιότητα» είναι σημείο ύψιστης σημασίας γενικά για τους οργανισμούς παροχής υπηρεσιών εκπαίδευσης και ειδικότερα για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Παγκοσμίως υπάρχει μία συνεχής αυξανόμενη ζήτηση για καλύτερη ανώτερη παιδεία με όσο το δυνατόν μικρότερο κόστος (Lenn, 1992).

Η διαπίστευση είναι μία διαδικασία κατά την οποία ένας εξωτερικός φορέας διαπίστευσης αξιολογεί την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και απονέμει μία αναγνώριση. Ειδικότερα για την τριτοβάθμια εκπαίδευση αφορά κυρίως το εκπαιδευτικό μοντέλο, την αποστολή και τους στόχους του ιδρύματος καθώς και τα συγκεκριμένα πρότυπα ενός δεδομένου συστήματος (Vlasceanu, Grunberg & Parlea, 2007).

Όσον αφορά την παγκόσμια «αγορά» των MBA φαίνεται ότι η διαπίστευση αποτελεί ένα μέσο υπογράμμισης της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και χρησιμοποιείται ως μέσο διαφήμισης του προγράμματος στους υποψήφιους φοιτητές (Hodge, 2010).

Οι φορείς διαπίστευσης διαφέρουν ανάλογα τη χώρα. Σε πολλές χώρες υπάρχουν εθνικοί φορείς και κρατικές υπηρεσίες που παρέχουν διαπίστευση στα εκπαιδευτικά τους ιδρύματα (Harvey, 2004), στην τριτοβάθμια όμως εκπαίδευση και ειδικά στα προγράμματα MBA συνήθως επιλέγονται διεθνείς φορείς διαπίστευσης όπως οι AACSB (AACSB International-The Association to Advance Collegiate Schools of Business), EQUIS (The European Quality Improvement System) και AMBA (Association of MBAs), που έχουν επικρατήσει παγκοσμίως (Urgel, 2007).

Φαίνεται ότι σε όλον τον κόσμο πολλοί ερευνητές έχουν αναρωτηθεί και εξετάσει το άμεσο και έμμεσο κόστος διαπίστευσης και έχουν πραγματοποιηθεί αρκετές μελέτες σχετικά με τα θετικά ή τα αρνητικά αποτελέσματα της διαδικασίας αυτής.

Υπάρχουν ερευνητές που θεωρούν ότι η διαδικασία συμβάλει θετικά στην εξέλιξη ενός ιδρύματος ή ενός προγράμματος γιατί είναι μία αξιολόγηση της ποιότητας της εκπαίδευσης βασιζόμενη σε διάφορα κριτήρια, γιατί ενισχύει την αναγνώριση του εμπορικού σήματος (brand name) του ιδρύματος και γιατί συνεισφέρει στη γενικότερη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών του (Urgel,

2007). Με άλλα λόγια, η διαδικασία διαπίστευσης παρέχει ανεκτίμητη ανατροφοδότηση σχετικά με τη σχολή ή το πρόγραμμα (Berliner & Schmelkin, 2010). Μελέτες δείχνουν ότι η διαπίστευση επηρεάζει την επιλογή ιδρύματος από τους φοιτητές (Daily, Farewell & Kumar, 2008) όπως και τους αρχικούς μισθούς των αποφοίτων (Kim, Rhin, Henderson, Bizal & Pitman, 1996). Επηρεάζει επίσης, θετικά τα ποσοστά παραμονής και συνέχισης των σπουδών στα διαπιστευμένα ιδρύματα (Espiritu, 2007). Γενικότερα, η διαπίστευση είναι μία ένδειξη εγγυημένης ποιότητας στις διαδικασίες και στις πολιτικές του προγράμματος (Hodge, 2010).

Υπάρχουν όμως και ερευνητές που εκφράζουν τον προβληματισμό τους καθώς θεωρούν ότι η διαπίστευση είναι περισσότερο μία μόδα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και λιγότερο μια απαραίτητη και εποικοδομητική διαδικασία (Abrahamson, 1991) και δεν πραγματοποιείται πολλές φορές για τους σωστούς σκοπούς. Κάποιοι ερευνητές επισημαίνουν το κίνδυνο ομοιογένειας των σχολών και των προγραμμάτων μετά τη διαπίστευση (Di Maggio & Powell, 1983). Τέλος, ένα βασικό μειονέκτημα της διαδικασίας είναι το υψηλό κόστος, άμεσο και έμμεσο, που προκύπτει από την όλη διαδικασία (Hodge, 2010).

Η παγκόσμια τάση για διαπίστευση των MBA έχει οδηγήσει τα περισσότερα προγράμματα σπουδών MBA να δείχνουν ότι είναι αρκετά παρόμοια (Paucar-Caceres, 2008) αλλά, παρόλα αυτά, επειδή η παροχή της εκπαίδευσης σαφώς επηρεάζεται από την εθνική και επιχειρηματική κουλτούρα κάθε χώρας, φαίνεται ότι ακόμα υπάρχουν διαφοροποιήσεις, όπως για παράδειγμα στα προγράμματα Αγγλίας και Γαλλίας (Cassis, Crouzet and Gourvish, 1995).

Στην παρούσα εργασία, αρχικώς γίνεται μία ανάλυση του όρου διαπίστευση, της διαπίστευσης στην εκπαίδευση και ειδικότερα στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση και της πορείας της εν λόγω διαδικασίας στο πέρασμα των χρόνων καθώς και των μορφών της σε διαφορετικές χώρες του κόσμου. Επίσης, παρουσιάζονται οι σημαντικότεροι φορείς διαπίστευσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, οι απόψεις διεθνώς σχετικά με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της και η Ένωση MBA (Association of MBAs – AMBA) που είναι ο πιο δημοφιλής φορέας διαπίστευσης προγραμμάτων MBA παγκοσμίως. Στη συνέχεια, αναλύονται τα στάδια της διαδικασίας διαπίστευσης και τα βασικότερα κριτήρια της AMBA και παραθέτονται τρεις περιπτώσεις διαπιστευμένων προγραμμάτων MBA που βραβεύτηκαν από την AMBA και αποτελούν παραδείγματα καλών πρακτικών. Στο πλαίσιο αυτής της ενότητας υπογραμμίζονται τα στοιχεία που αποτέλεσαν για την κάθε περίπτωση το

«μυστικό της επιτυχίας» και τον λόγο βράβευσης. Πληροφορίες για τα τρία βραβευμένα προγράμματα αντλούμε από σχετικά δελτία τύπου και επίσημες ιστοσελίδες τόσο της AMBA όσο και των ίδιων των προγραμμάτων.

Τέλος, εξετάζουμε την περίπτωση του προγράμματος MBA του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και παραθέτουμε τα στοιχεία που αποδεικνύουν συμμόρφωση ή μη με τα κριτήρια διαπίστευσης της AMBA. Υπογραμμίζονται επίσης, τα αδύναμα σημεία του προγράμματος για τα οποία θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες βελτίωσης. Πληροφορίες για το εν λόγω πρόγραμμα αντλήθηκαν από την επίσημη ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου και του προγράμματος, από τον Ενιαίο Κανονισμό Διατμηματικών Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών, από το Γραφείο Διασύνδεσης του πανεπιστημίου και τον επίσημο ιστότοπο του συλλόγου αποφοίτων MBA. Επίσης, χρήσιμες πληροφορίες αντλήθηκαν από τις συνεντεύξεις με τον πρόεδρο του MBA κ. Γεωργίου Ανδρέα και τα μέλη του Δ.Σ. του συλλόγου αποφοίτων του MBA.

Η εργασία ολοκληρώνεται με την καταγραφή προτάσεων και συμπερασμάτων που πιθανώς να συμβάλουν στην επιτυχή διαπίστευση του ανωτέρω προγράμματος MBA και μπορούν να αποτελέσουν παράδειγμα και για άλλα ανάλογα προγράμματα που επιθυμούν να υποβληθούν στη διαδικασία διαπίστευσης.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗ

Θα πρέπει να αναφερθεί ότι η διαπίστευση και η πιστοποίηση αν και έχουν κάποια κοινά στοιχεία δεν είναι έννοιες ταυτόσημες. Είναι επίσης, πολύ σημαντικό να υπογραμμιστεί ότι η ποιότητα και τα πρότυπα δεν είναι το ίδιο (Harvey & Knight, 1996).

Διαπίστευση είναι η επίσημη αναγνώριση από έναν αρμόδιο αναγνωρισμένο φορέα ο οποίος ονομάζεται οργανισμός διαπίστευσης (accreditation body), ότι ένας οργανισμός ή ένα πρόγραμμα είναι ικανός, -ο να παρέχει συγκεκριμένες υπηρεσίες ή λειτουργίες (Harvey, 2004).

Σύμφωνα με τους Vlasceanu, Grunberg & Parlea, (2007) διαπίστευση είναι η διαδικασία με την οποία ένα (μη-) κυβερνητικό ή ιδιωτικό σώμα αξιολογεί την ποιότητα ενός ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης συνολικά ή ένα συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, προκειμένου να αναγνωριστεί επίσημα ότι πληρεί ορισμένα προκαθορισμένα ελάχιστα κριτήρια ή πρότυπα. Το αποτέλεσμα από αυτή τη

διαδικασία είναι συνήθως η απονομή μιας αναγνώρισης, και μερικές φορές, μιας άδειας λειτουργίας συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Σύμφωνα με τους ανωτέρω επιστήμονες, η διαδικασία μπορεί να συνεπάγεται αρχική και περιοδική αυτοεξέταση και αυτοαξιολόγηση και εξέταση και αξιολόγηση από εξωτερικό φορέα.

Η πιστοποίηση αφορά την εξακρίβωση, επαλήθευση και γραπτή επικύρωση από έναν ανεξάρτητο φορέα με αναγνωρισμένη ικανότητα, σχετικά με το αν τα χαρακτηριστικά του προσωπικού, των διεργασιών – διαδικασιών ή των αντικειμένων γενικά ενός οργανισμού, βρίσκονται σε συμφωνία με σχετικές απαιτήσεις (Vlasceanu, Grunberg & Parlea, 2007).

ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η εκπαιδευτική διαπίστευση είναι ένα είδος διασφάλισης ποιότητας κατά την οποία υπηρεσίες και λειτουργίες εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ή εκπαιδευτικών προγραμμάτων αξιολογούνται από κάποιον εξωτερικό φορέα και ελέγχεται ο βαθμός ικανοποίησης των προδιαγραφών και των προτύπων (wikipedia, 2013).

Η εν λόγω διαδικασία αναπτύχθηκε τα τελευταία 100 περίπου χρόνια στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (advance-ed, 2003). Στα τέλη του 19^{ου} και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα αναπτύχθηκε η διαδικασία διαπίστευσης όταν διαπιστώθηκε η ανάγκη για βελτιωμένο συντονισμό και σωστή μετακίνηση εκπαιδευόμενων μεταξύ δευτεροβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και ικανοποίηση των απαιτήσεων μεταξύ των δύο επιπέδων (Lenn, 1992).

Αρχικώς, σχεδιάστηκε με σκοπό τον έλεγχο των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων σχετικά με τον βαθμό ικανοποίησης των εκπαιδευτικών προδιαγραφών και στη συνέχεια, δόθηκε έμφαση στη συνεχή βελτίωση των παρεχόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών.

Είναι μια διαδικασία που μπορεί να αφορά τόσο προγράμματα σπουδών όσο και ιδρύματα και έχει ως στόχο τη διατύπωση ή αναδιατύπωση της θέσης, του νομικού πλαισίου και της καταλληλότητας των ανωτέρω (Próitz, Stensaker and Harvey, 2003).

Στις περισσότερες χώρες του κόσμου η πιστοποίηση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων είναι αρμοδιότητα κάποιου κρατικού φορέα, όπως για παράδειγμα του υπουργείου παιδείας. Στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής όμως, υπάρχει η δυνατότητα η πιστοποίηση να γίνει από ιδιωτικούς μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς

(Lenn, 1992). Στις Η.Π.Α. στη διαδικασία διαπίστευσης εμπλέκονται τόσο πανεπιστήμια όσο και σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η ποιότητα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι μία πολυδιάστατη, πολυεπίπεδη και δυναμική έννοια που σχετίζεται με τις σχετικές ρυθμίσεις ενός εκπαιδευτικού μοντέλου, της αποστολής και των στόχων του ιδρύματος καθώς και τα συγκεκριμένα πρότυπα ενός δεδομένου συστήματος (Vlasceanu, Grunberg & Parlea, 2007).

Στην Ευρώπη, τη διαπίστευση και την επαναδιαπίστευση εκπαιδευτικών ιδρυμάτων συνήθως αναλαμβάνουν είτε εθνικοί φορείς, είτε κρατικές υπηρεσίες, είτε οργανισμοί δημοσίου δικαίου που λαμβάνουν επίσημες αποφάσεις σχετικά με την αναγνώριση (Harvey, 2004).

Σε ορισμένες χώρες, όπως η Ελλάδα, όπου το σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι απόλυτα ή κυρίως δημόσιο, δεν υπάρχει μεγάλη ανάγκη για διαπίστευση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, αλλά υπάρχει μια αυξανόμενη ανάγκη για την ύπαρξη ενός μηχανισμού για την αξιολόγηση και την «αναβάθμιση» των μη πανεπιστημιακών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (όπως τα κολλέγια, polytechnics, Fachhochschule) στο επίπεδο των πανεπιστημίων, όπως έχει συμβεί, για παράδειγμα, στο Ηνωμένο Βασίλειο και τη Σουηδία (Harvey, 2004).

Στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου υπάρχει ένας μεγάλος ιδιωτικός τομέας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η διαπίστευση είναι μια διαδικασία αυτορρύθμισης της αναγνώρισης της θεσμικής βιωσιμότητας τους από μη κυβερνητικές, μη κερδοσκοπικές οργανώσεις (Harvey, 2004).

Στις Η.Π.Α. υπάρχει το Συμβούλιο για τη Διαπίστευση της Ανώτερης Εκπαίδευσης (Council for Higher Education Accreditation (CHEA)), ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που είναι υπεύθυνος για τον Διεθνή Κατάλογο που «περιέχει τα στοιχεία επικοινωνίας των περίπου 467 οργανισμών διασφάλισης ποιότητας, των οργανισμών διαπίστευσης και τα Υπουργεία Παιδείας σε 175 χώρες.

Οι φορείς διασφάλισης και πιστοποίησης ποιότητας έχουν άδεια λειτουργίας από τις αντίστοιχες κυβερνήσεις τους, είτε ως φορείς της κυβέρνησης είτε ως ιδιωτικές (μη κυβερνητικές) οργανώσεις » (CHEA, 2013). Τον Σεπτέμβριο του 2012,

το University World News ανέφερε την έναρξη του διεθνούς προσανατολισμού της CHEA (Moodie, 2012).

Επίσης, στον Καναδά, η κυβέρνηση του Οντάριο έχει ιδρύσει την Επιτροπή Αξιολόγησης Ποιότητας της μετά-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (The Post-secondary Education Quality Assessment Board), που εξετάζει τις αιτήσεις για την απονομή πτυχίων από ιδρύματα που δεν ανήκουν στα χρηματοδοτούμενα από την επαρχία δημόσια πανεπιστήμια (INQAAHE, 2001).

ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗΣ

Υπάρχουν διάφοροι φορείς που πιστοποιούν προγράμματα και σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι πιο γνωστοί στο χώρο των σπουδών διοίκησης είναι οι AACSB, AMBA και EQUIS (Urgel, 2007) και όλοι χορηγούν πιστοποίηση μετά από αίτηση των ενδιαφερομένων. Με άλλα λόγια δεν είναι υποχρεωτικό για κάποιο ίδρυμα ή πρόγραμμα να μπει στη διαδικασία διαπίστευσης και όταν συμβαίνει αυτό γίνεται για διάφορους λόγους τους οποίους θα αναλύσουμε στη συνέχεια.

Οι εν λόγω οργανισμοί θεωρούνται ανεξάρτητοι και οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να μπου στη διαδικασία διαπίστευσης όποτε το επιθυμούν, καθώς επίσης και να αποχωρήσουν κατά βούληση (Hodge, 2010).

Οι τρεις ανωτέρω φορείς διαπίστευσης έχουν κάποια κοινά σημεία καθώς και οι τρεις αφορούν τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα που σχετίζονται με τη διοίκηση επιχειρήσεων αλλά ο καθένας διαφοροποιείται σε συγκεκριμένα σημεία γι' αυτό και υπάρχουν ιδρύματα με τριπλή διαπίστευση. Επίσης, υπάρχουν κοινά σημεία όσον αφορά τις διαδικασίες που ακολουθούν, όπως για παράδειγμα την αναφορά αυτοαξιολόγησης (self-assessment report) και τις επισκέψεις από επιτροπή αξιολόγησης και έχουν ορισμένους κοινούς τομείς αξιολόγησης όπως οι φοιτητές, τα προγράμματα σπουδών και το ακαδημαϊκό προσωπικό, παρόλο που μπορεί να ονομάζονται ή να ομαδοποιούνται διαφορετικά (Urgel, 2007).

Όσα πανεπιστήμια έχουν διαπίστευση από τους τρεις βασικότερους παγκόσμιους οργανισμούς διαπίστευσης, AACSB, EQUIS και AMBA φέρουν τον τίτλο Triple Crown. Υπολογίζεται ότι μόνο το 1% των σχολών διοίκησης παγκοσμίως κατέχουν τέτοια διάκριση (BEM Bordeaux Management School, 2013).

Η επιλογή του φορέα διαπίστευσης είναι πολύ σημαντική καθώς είναι ένας τρόπος υπογράμμισης της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και διαφήμισης

του ιδρύματος ή του προγράμματος στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Hodge, 2010). Ο ανωτέρω ερευνητής αναφέρει ότι η επικράτηση των τριών βασικότερων φορέων, AACSB, EQUIS και AMBA, οφείλεται κυρίως στην έλλειψη βάσιμων στοιχείων που να αφορούν τα απτά οφέλη της διαπίστευσης από τους εν λόγω φορείς και η αυξανόμενη δημοτικότητα τους οφείλεται κυρίως στους νόμους ανταγωνιστικότητας της «αγοράς».

Τέλος, φαίνεται από τον αριθμό των διαπιστευμένων ιδρυμάτων, ότι η AACSB είναι πιο δημοφιλής στις Η.Π.Α. απ' όπου και ξεκίνησε πιστοποιώντας αμερικάνικα ιδρύματα (Urgel, 2007), ενώ η AMBA πολύ λιγότερο δημοφιλής εκεί και ιδιαίτερος δημοφιλής στην Ευρώπη και στον υπόλοιπο κόσμο. Ο τρίτος φορέας EQUIS, δημιουργήθηκε με σκοπό να καλύψει τομείς που δε μπορούσαν να καλύψουν οι ανωτέρω δύο φορείς (Urgel, 2007) και δίνει ιδιαίτερη έμφαση στο διεθνή προσανατολισμό του ιδρύματος. Φαίνεται ότι όσα ιδρύματα έχουν EQUIS διαπίστευση κατακτούν και τη διαπίστευση AACSB ενώ το αντίστροφο δεν ισχύει πάντα (Wikipedia, 2013).

ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗΣ

Σε γενικές γραμμές, η θετική συνεισφορά της διαδικασίας διαπίστευσης αφορά κυρίως τρεις τομείς που σχετίζονται μεταξύ τους. Σύμφωνα με τον Urgel (2007), πρόκειται για την αξιολόγηση της ποιότητας της εκπαίδευσης με βάση διάφορα κριτήρια που θέτει ο εκάστοτε φορέας, την αναγνώριση του εμπορικού σήματος του εκπαιδευτικού ιδρύματος μετά τη χορήγηση μίας διακεκριμένης ετικέτας πιστοποίησης και τη συνεισφορά στην πραγματική βελτίωση του υπό αξιολόγηση σχολείου ή προγράμματος.

Σύμφωνα με τους Berliner & Schmelkin (2010) η διαπίστευση μπορεί να παρέχει ανεκτίμητη ανατροφοδότηση σχετικά με τη σχολή ή το πρόγραμμα. Ακόμα και η διαδικασία κατά την οποία η σχολή προετοιμάζεται για την επίσκεψη διαπίστευσης βοηθάει στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Υπάρχουν πολλές δημοσιευμένες έρευνες σχετικά με τις συνέπειες της διαδικασίας διαπίστευσης οι οποίες κυρίως αφορούν στις πρακτικές συνέπειες και όχι τόσο στις θεωρητικές προσεγγίσεις και την κατανόηση ή την πρόβλεψη της συμπεριφοράς των εμπλεκόμενων μελών. Επίσης, υπάρχουν λίγα δεδομένα στη βιβλιογραφία σχετικά με τα αρχικά κίνητρα των σχολών διοίκησης επιχείρησης που προχωρούν στη διαδικασία διαπίστευσης (Hodge, 2010).

Κάποιες μελέτες αναφέρουν ότι οι σχολές έχουν ως στόχο την παροχή καθοδήγησης για τους άλλους (Lawrence & Dangerfield, 2001), ή ότι στο πλαίσιο της διαδικασίας εντοπίζουν και αντιμετωπίζουν προκλήσεις (Scherer, Javalgi, Bryant, & Tukul, 2005).

Οι Daily, Farewell, & Kumar (2008) μελέτησαν τον αντίκτυπο που έχει η διαπίστευση στις επιλογές των υποψηφίων φοιτητών και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η διαπίστευση AACSB είναι ένας σημαντικός παράγοντας στην επιλογή του εκπαιδευτικού ιδρύματος παρόλο που, όπως φάνηκε, πολύ συχνά οι φοιτητές δεν αντιλαμβάνονται τι σημαίνει ακριβώς η διαπίστευση αυτή.

Αντικρουόμενα είναι τα στοιχεία που προέκυψαν όσον αφορά το όφελος για τους σπουδαστές σε σχέση με τις προοπτικές απασχόλησης και τους πιθανούς πρώτους μισθούς. Οι Hardin και Stocks (1995) κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η διαπίστευση AACSB δεν επηρεάζει την απόφαση των εργοδοτών να προσλάβουν ένα στέλεχος, ενώ αντίθετα, οι Kim, Rhim, Henderson, Bizal & Pitman (1996) βρήκαν ότι οι μέσοι αρχικοί μισθοί για αποφοίτους από ιδρύματα διαπιστευμένα από το AACSB

είναι σημαντικά υψηλότεροι από ό,τι εκείνων που προέρχονται από μη διαπιστευμένα.

Μια μελέτη που έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον είναι αυτή που μελέτησε τα ποσοστά αποφοίτησης και τα ποσοστά παραμονής και όχι εγκατάλειψης των σπουδών και διαπίστωσε ότι τα διαπιστευμένα ιδρύματα έχουν κατά 23% μεγαλύτερα ποσοστά αποφοίτησης και κατά 15% μεγαλύτερη παραμονή στις σπουδές (Espiritu 2007).

Τέλος, φαίνεται ότι σε περιπτώσεις όπου ο υποψήφιος φοιτητής – «πελάτης» έχει αποφασίσει να πάρει ένα πτυχίο στη διοίκηση επιχειρήσεων αλλά έχει ένα ευρύ φάσμα προγραμμάτων που διατίθενται στην «αγορά» και έχει ελλιπείς πληροφορίες ως προς το ποιο πρόγραμμα είναι το καταλληλότερο για τις μελλοντικές προοπτικές σταδιοδρομίας του, τότε θα προτιμήσει αυτό που είναι διαπιστευμένο και «διαφημίζεται» ως τέτοιο. Η διαπίστευση είμαι μία ένδειξη εγγυημένης ποιότητας στις διαδικασίες και τις πολιτικές του προγράμματος (Hodge, 2010).

ΤΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗΣ

Οι DiMaggio & Powell (1983) εξέφρασαν την ανησυχία ότι η ομοιογένεια που δημιουργείται μετά τη διαπίστευση μεταξύ των σχολών και των προγραμμάτων μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την απόδοση τους, να μειώσει την καινοτομία και την ανάληψη κινδύνων.

Οι ανωτέρω επιστήμονες περιγράφουν τρεις μορφές ισομορφισμού που μπορεί να προκύψουν μετά τη διαπίστευση (καταναγκαστικός, μιμητικός και κανονιστικός ισομορφισμός) που μπορεί να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στις παρεχόμενες υπηρεσίες.

Επίσης, είναι ιδιαιτέρως αρνητικό για τη λειτουργία μίας σχολής ή ενός προγράμματος η διαπίστευση να γίνεται λόγω των κοινωνικών και οικονομικών πιέσεων που προκαλούνται από τον αριθμό των οργανισμών που έχουν ήδη υιοθετήσει αυτή την καινοτομία, με άλλα λόγια να είναι μία «μόδα» που έχει επικρατήσει στην «αγορά» (Abrahamson, 1991).

Τέλος, ένα άλλο θέμα που φαίνεται να ανήκει στα μειονεκτήματα της διαπίστευσης είναι το κόστος το οποίο και πολύ λίγοι ερευνητές προσπάθησαν να μετρήσουν (Hodge, 2010). Αυτό συμβαίνει γιατί είναι πολύ ευρύ το φάσμα των άμεσων και έμμεσων δαπανών που πραγματοποιούνται και υπάρχουν μία σειρά από

μεταβλητές που εμπλέκονται. Το κόστος δηλαδή δεν είναι μόνο το άμεσο που προκύπτει από τη διαδικασία διαπίστευσης αυτή καθ' αυτή, αλλά και έμμεσο που προκύπτει από την ανάγκη εφαρμογής των προτύπων.

ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ MBA

Τα προγράμματα MBA προέρχονταν από τις ΗΠΑ, όπου τα πρώτα πτυχία χορηγούνται στις αρχές του εικοστού αιώνα. Από τότε, έχουν επέλθει μια σειρά αλλαγών και η καταγραφή της ανάπτυξης των MBA κατά τα τελευταία 100 χρόνια είναι ένα δύσκολο έργο. Αν και στην αρχή τα ευρωπαϊκά MBA ήταν κατά το πρότυπο των προγραμμάτων των ΗΠΑ, κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων δεκαετιών φαίνεται ότι όχι μόνο ευρωπαϊκές σχολές διοίκησης επιχειρήσεων ανέπτυξαν τα δικά τους ξεχωριστά προγράμματα MBA, αλλά έχουν επίσης επηρεάσει την ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών των προγραμμάτων MBA σε πανεπιστήμια των ΗΠΑ (Paucar-Caceres, 2008).

Παρά το γεγονός ότι υπάρχει μεγάλη σύγκλιση όσον αφορά τη δομή των προγραμμάτων MBA, φαίνεται ότι οι σχολές διοίκησης επιχειρήσεων κάνουν μια μεγάλη προσπάθεια για να διαφοροποιήσουν τη δομή του προγράμματος τους και της αγοράς στην οποία απευθύνονται και αυτό αποτελεί μέρος της στρατηγικής τους (Paucar-Caceres, 2008).

Η ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ Η ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ MBA

Σε μια εποχή αυξανόμενης παγκοσμιοποίησης σε όλους σχεδόν τους τομείς της κοινωνίας, δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι τα περισσότερα προγράμματα σπουδών MBA δείχνουν ότι είναι αρκετά παρόμοια σε όλο το ευρύ φάσμα των σχολών διοίκησης επιχειρήσεων (Paucar-Caceres, 2008). Από την άλλη πλευρά, όμως, μπορεί να υποστηριχθεί ότι η παροχή της εκπαίδευσης σαφώς επηρεάζεται από την εθνική και επιχειρηματική κουλτούρα μιας συγκεκριμένης χώρας.

Κάποιοι υποστηρίζουν ότι η Γαλλία και η Αγγλία διαφέρουν στην προσέγγισή τους για τη διοίκηση επιχειρήσεων (Cassis, Crouzet and Gourvish, 1995). Η διαφορά στις προσεγγίσεις μπορεί να αποδοθεί σε διάφορους λόγους που κυμαίνονται από τις φιλοσοφικές διαφορές (δηλαδή ότι η Γαλλία έχει "ορθολογικό" προσανατολισμό σε αντίθεση με την "πραγματιστική" προσέγγιση στον αγγλικό πολιτισμό) ή για

εκπαιδευτικούς λόγους (δηλαδή το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν τα Grandes Ecoles στη γαλλική εκπαίδευση) (Paucar-Caceres, 2008).

Σύμφωνα με την έρευνα των Financial Times το 2005, το London School of Economics (LSE) από το Ηνωμένο Βασίλειο κατέλαβε την πέμπτη θέση και το INSEAD της Γαλλίας την όγδοη θέση ανάμεσα στα παγκόσμια κατάταξη MBA. Η έρευνα τοποθετεί το Πανεπιστήμιο Pennsylvania, Wharton ως την κορυφαία σχολή επιχειρήσεων στον κόσμο (Paucar-Caceres, 2008).

Από τα ανωτέρω πανεπιστήμια μόνο το INSEAD έχει διαπίστευση AMBA και μόνο αυτό έχει τριπλή διαπίστευση (AACSB, EQUIS και AMBA). Το ίδιο πανεπιστήμιο αναφέρει στην ιστοσελίδα του ότι αποφάσισε «να ζητήσει διαπίστευση επιδιώκοντας τη συγκριτική αξιολόγηση των στρατηγικών και διαδικασιών σύμφωνα με τα παγκόσμια πρότυπα στην εκπαίδευση των επιχειρήσεων και τα βραβεία επιβεβαιώνουν ότι τα προγράμματα INSEAD πληρούν ή υπερβαίνουν τα διεθνή πρότυπα.» (INSEAD, 2013, α).

AMBA (Association of MBAs)

Ο AMBA είναι ένας παγκόσμιος οργανισμός που πιστοποιεί μεταπτυχιακά προγράμματα διοίκησης και σχολές διοίκησης σε όλο τον κόσμο. Έχει έδρα το Λονδίνο όπου ιδρύθηκε το 1967 ως ένωση αποφοίτων προγραμμάτων διοίκησης και απονέμει πιστοποιήσεις από το 1983 (AMBA, 2013).

Η βασική του διαφορά με τους άλλους δύο φορείς πιστοποίησης, AACSB και EQUIS, είναι ότι κυρίως αξιολογεί τα προγράμματα μιας σχολής και όχι τόσο τη σχολή συνολικά. Η αξιολόγηση, δηλαδή που παρέχει, είναι πιο επικεντρωμένη σε προγράμματα σπουδών παρά στις σχολές αυτές.

Τέλος, είναι ο οργανισμός με το πιο διεθνές προφίλ καθώς έχει πιστοποιήσει σχολές σε 70 χώρες, ενώ ο AACSB σε 42 και ο EQUIS σε 38. Τα στοιχεία δείχνουν ότι στις Η.Π.Α. είναι πιο δημοφιλής η διαπίστευση AACSB και καθόλου δημοφιλής η AMBA.

Σύμφωνα με το δελτίο τύπου της AMBA (Λονδίνο, 8 Νοεμβρίου 2013), κάθε χρόνο, 40.000 φοιτητές MBA αποφοιτούν από τις 204 διαπιστευμένες από την AMBA σχολές διοίκησης επιχειρήσεων, σε 70 χώρες σε όλο τον κόσμο. Η AMBA διαπιστεύει μόλις το 1% των προγραμμάτων του κόσμου των Executive MBA (IMBA, 2013).

Τα περισσότερα από 100 κριτήρια αξιολόγησης είναι κυρίως ποιοτικά και όχι τόσο ποσοτικά και το κόστος ανέρχεται αρχικώς στις 22.000 λίρες και στις 15.000 λίρες σε περιπτώσεις επαναξιολόγησης. Με το ίδιο χρηματικό ποσό μπορούν να αξιολογηθούν πολλά προγράμματα σπουδών, η αξιολόγηση διαρκεί 9 με 18 μήνες και επαναλαμβάνεται κάθε 3-5 χρόνια. (AMBA, 2013)

Τα κριτήρια αξιολόγησης AMBA επιβλέπονται από το συμβούλιο IAAB (International Accreditation Advisory Board) το οποίο αποτελείται από πρυτάνεις και υψηλόβαθμους ακαδημαϊκούς από τις διαπιστευμένες σχολές AMBA και αναθεωρήθηκαν πλήρως το 2010 λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις των σημαντικότερων εμπλεκόμενων πλευρών όπως οι εργαζόμενοι, οι απόφοιτοι του προγράμματος MBA και την ίδια τη σχολή. Οι πιο σημαντικές αλλαγές αφορούσαν τα θέματα ηθικής δεοντολογίας, την κοινωνική ευθύνη και το risk management. (AMBA, 2013)

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗΣ

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παραθέτονται στην ιστοσελίδα του οργανισμού AMBA, υπάρχουν τέσσερα στάδια στη διαδικασία διαπίστευσης προγράμματος σπουδών για πρώτη φορά. Κάθε ένα στάδιο από τα τέσσερα, περιλαμβάνει την υποβολή συγκεκριμένων εγγράφων και την καταβολή χρηματικών ποσών (AMBA, 2013).

Αρχικό στάδιο

Όταν μια σχολή ενδιαφέρεται να πιστοποιηθεί για πρώτη φορά, συστήνεται να επικοινωνήσει ηλεκτρονικά με τις υπηρεσίες της AMBA στη διεύθυνση accreditation@mbaworld.com. Στέλεχος του οργανισμού μπορεί να επικοινωνήσει με τη σχολή τηλεφωνικώς, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αλλά και προσωπικά προκειμένου να απαντήσει σε πιθανές απορίες των ενδιαφερόμενων.

Στη συνέχεια, δημιουργείται προφίλ στο AMS και ένα συγκεκριμένο στέλεχος Διαπίστευσης της AMBA θα προωθήσει την αίτηση της σχολής.

Μετά αποστέλλεται μία επίσημη επιστολή όπου δηλώνεται και βεβαιώνεται ότι η ενδιαφερόμενη σχολή κατανοεί και συμφωνεί με τους όρους της όλης διαδικασίας και κατατίθεται έμβασμα με το ποσό εγγραφής το οποίο και δεν επιστρέφεται.

Έπειτα, κατατίθεται η αίτηση την οποία ελέγχει ο συγκεκριμένος μάνατζερ Διαπίστευσης (Accreditation Manager) της AMBA, ο οποίος και παρέχει την απαραίτητη καθοδήγηση και υποστήριξη προκειμένου να υπάρξουν όλα τα ποιοτικά κριτήρια που απαιτούνται στο αρχικό αυτό στάδιο. Μόνο αφού διασφαλιστούν τα εν λόγω απαραίτητα κριτήρια συνεχίζεται η διαδικασία και η σχολή χαρακτηρίζεται υποψήφια για πιστοποίηση και προχωράει στο επόμενο στάδιο.

Το χρονικό διάστημα από την υποβολή της αίτησης και την κατάθεση του εμβάσματος μέχρι την ολοκλήρωση του αρχικού αυτού σταδίου μπορεί να διαρκέσει 4 εβδομάδες (AMBA, 2013).

Στάδιο πριν τη διαπίστευση

Μόλις η σχολή λάβει την πρόσκληση για να υποβάλει την υποψηφιότητας της για τη διαπίστευση AMBA θα πρέπει να κατατεθεί έμβασμα, το ποσό του οποίου δεν επιστρέφεται.

Στη συνέχεια, υποβάλλεται η έκθεση αυτοαξιολόγησης (Self Assessment Form – SAF) και η Αρμόδια Επιτροπή (Eligibility Committee – IAAB) συγκρίνει την έκθεση αυτοαξιολόγησης με τα βασικότερα κριτήρια της AMBA και επιβεβαιώνει ότι μπορεί να προχωρήσει η διαδικασία αξιολόγησης.

Σε περίπτωση που η Επιτροπή κρίνει ότι η διαδικασία δε μπορεί να συνεχιστεί, δίδονται αναλυτικές οδηγίες σχετικά με τα σημεία που χρίζουν προσοχής και βελτίωσης ή αλλαγής.

Από την ημέρα κατάθεσης του εμβάσματος μέχρι την έκδοση της απόφασης της Επιτροπής μπορεί να μεσολαβήσουν έως και 4 εβδομάδες (AMBA, 2013).

Στάδιο διαπίστευσης

Συνήθως, σχολές που υποβάλλουν υποψηφιότητα για πρώτη φορά, χρειάζονται επιπλέον υποστήριξη και γι' αυτό το λόγο στέλεχος της AMBA επισκέπτεται τη σχολή και υποβοηθάει τη σύνταξη και συμπλήρωση των απαραίτητων δικαιολογητικών. Το κόστος της εν λόγω επίσκεψης αναλαμβάνει εξολοκλήρου η σχολή.

Αφού η Επιτροπή IAAB δώσει την έγκριση για τη συνέχιση της διαδικασίας και ολοκληρωθεί η ανωτέρω επίσκεψη από το στέλεχος της AMBA, θα ζητηθεί από τη σχολή να προτείνει ημερομηνίες για την επίσκεψη διαπίστευσης. Απαιτούνται τουλάχιστον 3 μήνες συνεννόησης πριν την προγραμματισμένη συνάντηση.

Τουλάχιστον 3 εβδομάδες πριν την ανωτέρω επίσκεψη θα πρέπει να αποσταλεί ένα τρίτο και τελευταίο έγγραφο το οποίο ονομάζεται Self Audit Report – SAR και περιλαμβάνει περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τη σχολή και το πρόγραμμα. Ειδικότερα, θα πρέπει να παρουσιάζει το βαθμό συμμόρφωσης της σχολής με τα κριτήρια της αξιολόγησης. Το στέλεχος Διαπίστευσης (Accreditation Manager) της AMBA συμβουλεύει και βοηθάει κατά τη συμπλήρωση του εγγράφου SAR και πολλές φορές χρειάζονται περισσότερες από 3 εβδομάδες προκειμένου η σχολή να είναι έτοιμη για την εν λόγω επίσκεψη.

Για τη συμπλήρωση της αναφοράς SAR θα χρειαστεί να συνεργαστούν στελέχη της σχολής από διαφορετικά τμήματα και πολύ συχνά απαιτούνται μερικοί μήνες και όχι μόνο 3 εβδομάδες για τη συμπλήρωση της.

Κατά το τρίτο αυτό στάδιο, περίπου 8 με 12 εβδομάδες πριν την τελική επίσκεψη της Επιτροπής Αξιολόγησης, θα πρέπει να κατατεθεί το τελικό ποσό αξιολόγησης και ο υπεύθυνος για τη σχολή μάνατζερ ενημερώνει τη σχολή για τη συγκεκριμένη ημερομηνία και τα μέλη της Επιτροπής.

Πριν την άφιξη της εν λόγω Επιτροπής αποστέλλεται χρονοδιάγραμμα σχετικά με το πρόγραμμα της επίσκεψης και τα στελέχη της σχολής που θα πρέπει να είναι παρόντα.

Τέλος, όλα τα έξοδα μεταφοράς, διαμονής και διατροφής των μελών της Επιτροπής κατά τη διάρκεια της επίσκεψης αναλαμβάνει η σχολή και της κοινοποιούνται 4 εβδομάδες μετά το πέρας της (AMBA, 2013).

Στάδιο μετά τη διαπίστευση

Αφού ολοκληρωθεί η επίσκεψη της, η Επιτροπή Αξιολόγησης συντάσσει την τελική έκθεση εντός 6 εβδομάδων και αποστέλλεται στη σχολή αφού πληρωθούν τα έξοδα των μελών της. Σε αυτό το διάστημα η σχολή μπορεί να αποστείλει διορθώσεις σχετικά με το πρακτικό μέρος του εγγράφου.

Στη συνέχεια, κατατίθεται στην Επιτροπή που ονομάζεται Endorsement Committee η έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης και λαμβάνεται η τελική απόφαση. Αυτή η διαδικασία διαρκεί 4 εβδομάδες και αποστέλλεται στη σχολή η Αναφορά Διαπίστευσης (Accreditation Report). Στην εν λόγω αναφορά περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με το χρονικό διάστημα που χρειάζεται η σχολή να επαναξιολογηθεί (AMBA, 2013).

Χρήσιμες πληροφορίες

Θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι όλη η διαδικασία διαπίστευσης πραγματοποιείται από την διαδικτυακή υπηρεσία της AMBA Accreditation Management Service (AMS) στην οποία μπορεί να έχει πρόσβαση είτε η Σχολή, είτε το υπεύθυνο στέλεχος της από οπουδήποτε στον κόσμο και έγγραφα που υποβάλλονται με οποιοδήποτε άλλο τρόπο δε γίνονται δεκτά. Άλλωστε, κάθε επικοινωνία με την AMBA γίνεται μέσω του συστήματος AMS (AMBA, 2013).

ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗΣ

Όπως προαναφέρθηκε, τα περισσότερα από 100 κριτήρια αξιολόγησης είναι κυρίως ποιοτικά και όχι τόσο ποσοτικά και αφορούν διαφορετικούς τομείς αξιολόγησης. Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα της AMBA (2013) οι τομείς αξιολόγησης αφορούν:

- Το πλαίσιο και τη νομιμότητα.
- Τη σχολή.
- Τη διδασκαλία
- Τη διαχείριση του προγράμματος και τη δέσμευση των φοιτητών
- Τους φοιτητές
- Τους σκοπούς και τα αποτελέσματα
- Τον κύκλο σπουδών
- Τη φύση και τον σχεδιασμό του προγράμματος
- Τις γνώσεις, την κατανόηση και τις δεξιότητες
- Τη διδασκαλία, τη μάθηση και την αξιολόγηση
- Τη λειτουργία και τη διάρκεια του προγράμματος
- Τον τρόπο παράδοσης των μαθημάτων

Μερικά από τα σημεία στα οποία δίδεται ιδιαίτερη έμφαση και συχνά χαρακτηρίζονται κριτήρια – κλειδιά είναι η απονομή πτυχίων τρία τουλάχιστον χρόνια πριν τη διαπίστευση, η τριετής τουλάχιστον εργασιακή εμπειρία των υποψηφίων φοιτητών πριν το MBA, η πλειοψηφία τουλάχιστον του διδακτικού προσωπικού να έχει PhD, 20μελής τουλάχιστον ομάδα φοιτητών και όχι λιγότερες από 500 ώρες υποχρεωτικές και προγραμματισμένες συναντήσεις διδασκαλίας μεταξύ φοιτητών και ΔΕΠ (Διδακτικό Επιστημονικό Προσωπικό).

ΤΑ ΒΡΑΒΕΙΑ ΤΗΣ AMBA

Κάθε χρόνο η AMBA απονέμει 3 βραβεία σε ένα Gala που λαμβάνει χώρα στο Λονδίνο. Απονέμονται 3 βραβεία: το MBA Innovation Award που επιβραβεύει την καινοτομία σε διαπιστευμένο πρόγραμμα σπουδών, το MBA Student of the Year Award που απονέμεται σε σπουδαστές MBA που επέδειξαν εμπνευσμένη ηγεσία και πρεσβευτικές ιδιότητες που αναδεικνύουν την αξία του MBA και το δυναμικό τους ως υπεύθυνος ηγέτης του αύριο και το MBA Entrepreneurial Venture Award που απονέμεται σε πρόσφατα ιδρυθείσα επιχείρηση που έχει συσταθεί από ένα φοιτητή MBA ή πτυχιούχο MBA.

Αξίζει να εξεταστούν οι περιπτώσεις των προγραμμάτων που βραβεύτηκαν καθώς αποτελούν ολοφάνερη απόδειξη του «πνεύματος» της διαπίστευσης AMBA και μπορούν να αποτελέσουν παράδειγμα προς μίμηση για μελλοντικούς ενδιαφερόμενους.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Το διεθνές πρόγραμμα MBA του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Σύμφωνα με πρόσφατο δελτίο τύπου της AMBA (IMBA, 2013), το διαπιστευμένο από την AMBA διεθνές πρόγραμμα του MBA του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών κέρδισε το Βραβείο Καινοτομίας για το 2013 (AMBA's MBA Innovation Award 2013). Το σκεπτικό της βράβευσης του εν λόγω προγράμματος είναι σύμφωνα με τον Andrew Main Wilson, Διευθύνων Σύμβουλος της AMBA, ότι «σε μία εποχή όπου το ηλεκτρονικό εμπόριο και το online marketing είναι αναπτυσσόμενες περιοχές για την επόμενη δεκαετία, το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών κατέδειξε ότι αναπτύσσει ηλεκτρονικές δεξιότητες μέσω του Διεθνούς προγράμματος MBA και ότι το αναλυτικό πρόγραμμα του είναι καινοτόμο και δημιουργικό προς αυτή την κατεύθυνση. Εντόπισαν και αποκατάστησαν ελλείψεις στο πρόγραμμα σπουδών του MBA που αφορούν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων e-marketing και e-business που θα είναι απαραίτητες σε όλους τους τύπους επιχειρήσεων στο μέλλον».

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα MBA συνδυάζει τα καλύτερα στοιχεία ακαδημαϊκών και πρακτικών γνώσεων, από τους παραδοσιακούς κλάδους του MBA και ηλεκτρονικές δεξιότητες, και κατάφερε να κερδίσει το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών το πολυπόθητο Βραβείο Καινοτομίας ανάμεσα σε ισχυρό ανταγωνισμό από άλλα AMBA διαπιστευμένα προγράμματα MBA από όλο τον κόσμο (IMBA, 2013).

Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του προγράμματος, το διεθνές πρόγραμμα MBA του εν λόγω Πανεπιστημίου είναι το πρώτο MBA πρόγραμμα στην Ευρώπη που προσφέρει τόσο σύγχρονο πρόγραμμα σπουδών κατάρτισης για τις ηλεκτρονικές δεξιότητες (e-Business Marketing, Search Engine Optimization, Social Media, Web Analytics, Pay per Click, Mobile Marketing και Conversion Optimization), ως μέρος της παραδοσιακής τάξης ενός MBA (IMBA, 2013). Πρόκειται για μία συνεργασία με την εταιρία Market Motive που θεωρείται ένας από τους κορυφαίους εκπαιδευτικούς φορείς για ηλεκτρονική διοίκηση και ηλεκτρονικό εμπόριο στις Η.Π.Α. Η εν λόγω συνεργασία πραγματοποιείται μέσω του μπλοκ “Be eBusiness” που είναι ο εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος της στην Ευρώπη και προσφέρονται εβδομαδιαία εργαστήρια και περισσότερες από 1000 ώρες video στη βιβλιοθήκη.

Αυτό το καινοτόμο στοιχείο του προγράμματος προστέθηκε στη διδακτέα ύλη του εν λόγω MBA τον Σεπτέμβριο του 2012, ακολουθεί τις τρέχουσες τάσεις στην εκπαίδευση των επιχειρήσεων και προσφέρεται 100% διαδικτυακά επιτρέποντας έτσι στους φοιτητές να έχουν ευελιξία στο πρόγραμμα τους.

Επιπλέον, προσθέτει σημαντική αξία για τους φοιτητές του προγράμματος καθώς τους προσφέρει την ευκαιρία να προετοιμαστούν για περισσότερους από 20 νέους υψηλά αμειβόμενους εργασιακούς ρόλους, όπως διαχειριστής ηλεκτρονικού εμπορίου, Social Media Manager, Conversion Manager, ειδικός SEO, κλπ., αλλά και τη χρήση σε απευθείας σύνδεση δεξιοτήτων μάρκετινγκ για την προώθηση κάθε τύπου διαδικτυακής επιχείρησης.

Δε χωράει καμία αμφιβολία ότι το εν λόγω βραβείο αποτελεί σημαντικότερη διάκριση για το MBA του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, ειδικά σε μία εποχή βαθιάς οικονομικής κρίσης. Η διάκριση αυτή αποκτάει ακόμα μεγαλύτερη αξία αν λάβουμε υπόψη τα πανεπιστήμια που βραβεύτηκαν στο παρελθόν και γι’ αυτό το λόγο τοποθετεί το εν λόγω πρόγραμμα μεταξύ των καλύτερων παγκοσμίως.

Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθεί το γεγονός ότι στην επίσημη ιστοσελίδα που αφορά αυτό το πρόγραμμα, παρουσιάζονται οι δηλώσεις μεγάλων επιχειρήσεων όπως οι Colgate-Palmolive, Kraft Food Hellas, Novartis και Γενική Τράπεζα που επαινούν τα προσόντα και τις ικανότητες των αποφοίτων αυτού του MBA. Αυτό αποτελεί υπογράμμιση της σημασίας που δίδεται στη γνώμη του εργοδότη και συνεπώς στην επαγγελματική καταξίωση των αποφοίτων και αποτελεί ένα από τα σημεία - κλειδιά για την AMBA.

Το πρόγραμμα MBA του INSEAD

Το ίδιο βραβείο (Innovation Award) για το 2012 είχε κερδίσει το πρόγραμμα MBA του πανεπιστημίου INSEAD για το Sci-Tech Commercializer MBA – μία καινοτομία που δημιουργήθηκε από το Κέντρο Επιχειρηματικότητας του INSEAD (Centre for Entrepreneurship) τον Ιανουάριο του 2012.

Πιο συγκεκριμένα είναι μια επιλογή που παρέχεται στους φοιτητές και τη μάθηση και την πρακτική άσκηση. Το εν λόγω πρόγραμμα συνδέει φοιτητές του MBA με επιστήμονες προκειμένου να εργαστούν από κοινού για την εμπορευματοποίηση τεχνολογικών καινοτόμων ιδεών. Οι ομάδες περνούν από ένα προσαρμοσμένο σύνολο εργαστήριων και μαθημάτων κατά τη διάρκεια των δέκα μηνών του προγράμματος MBA τόσο στο πανεπιστήμιο της Ευρώπης (Παρίσι), όσο και σε αυτό της Ασίας (Σιγκαπούρη) (INSEAD, 2013, β). Η αρχική επιτυχία του προγράμματος στο Παρίσι οδήγησε στην υιοθέτηση του στο πρόγραμμα της Σιγκαπούρης τον Οκτώβριο του 2012.

Το σκεπτικό της επιτροπής βράβευσης για την επιλογή του εν λόγω προγράμματος, σύμφωνα με τον πρόεδρο της Sir Paul Judge, είναι ότι «το INSEAD με την εφαρμογή του Sci-Tech Commercializer MBA αναγνώρισε πραγματικά την ανάγκη για ενίσχυση της επιστημονικής καινοτομίας καθώς επίσης και τον σημαίνων ρόλο που διαδραματίζει στην οικονομική ανάπτυξη.» (INSEAD, 2013, β).

Συνεργάτης – κλειδί για το εν λόγω πρόγραμμα ήταν ο οργανισμός SATT LUTECHE, ο οποίος συνεργάζεται στενά με τη γαλλική κυβέρνηση και αρκετά μεγάλα πανεπιστήμια της Γαλλίας, όπως το Πανεπιστήμιο Pierre & Marie Curie (UPMC) και το Εθνικό Κέντρο για την Επιστημονική Έρευνα (CNRS) και έχει ως στόχο τις προώθηση της τεχνολογίας. Ασχολείται με την ανάλυση των αναγκών της αγοράς, την επιστημονικές καινοτομίες και την προώθηση τους στη βιομηχανία, τις πατέντες και τις άδειες χρήσης και εκμετάλλευσης. Δραστηριοποιείται στους τομείς της Υγείας, της πληροφορικής & των τηλεπικοινωνιών, τη Χημεία, τη Μηχανική, το Περιβάλλον και την Ενέργεια (SATT LUTECHE, 2014).

Ο ανωτέρω οργανισμός λειτούργησε ως χορηγός για την εφαρμογή του Sci-Tech Commercializer MBA και έδωσε τη δυνατότητα στους φοιτητές του εν λόγω προγράμματος να συνεργαστούν με κάποιους από τους 11.450 ερευνητές του, μεταξύ των οποίων και 17 νομπελίστες. Επίσης, παρείχε στους φοιτητές του MBA τα

απαραίτητα υλικά για την έρευνα τους και δυνατότητα εισόδου στις εγκαταστάσεις του.

Το INSEAD θεωρείται ένα από τα πιο αξιόλογα πανεπιστήμια παγκοσμίως στο χώρο της διοίκησης επιχειρήσεων και δε θα ήταν υπερβολή να το χαρακτηρίσουμε ένα από τα πιο καινοτόμα και πρωτοποριακά πανεπιστήμια στο χώρο της διοίκησης επιχειρήσεων. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του είναι η πολυπολιτισμικότητα των εμπλεκομένων – στην επίσημη ιστοσελίδα αναφέρονται 80 εθνικότητες – και το ισχυρό δίκτυο αποφοίτων – αναφέρονται 45000 απόφοιτοι σε 170 χώρες. Επίσης, δίδεται έμφαση στην επαγγελματική ανάπτυξη των αποφοίτων και λειτουργεί το Career Development Centre στελεχωμένο από 25 ειδικούς σύμβουλους επαγγελματικής σταδιοδρομίας. Σε αυτό το πλαίσιο, περισσότεροι από 100 ειδικοί στελέχωσης από όλο τον κόσμο επισκέπτονται την πανεπιστημιούπολη και προσλαμβάνουν νέα στελέχη για τις επιχειρήσεις τους.

Το πρόγραμμα MBA του Waikato Management School

Το 2011, το Innovation Award της AMBA απονεμήθηκε στο πρόγραμμα του Πανεπιστημίου Waikato της Ν. Ζηλανδίας (Waikato, 2014, α). Πρόκειται για ένα πρόγραμμα που πραγματοποιείται σε συνεργασία με το Waikato – Tainui College for Research and Development και συνδυάζει το κλασικό αυστηρό ακαδημαϊκό πρόγραμμα με παραδοσιακούς τρόπους εκμάθησης των Maori.

Σύμφωνα με το σκεπτικό των κριτών το εν λόγω πρόγραμμα βραβεύτηκε για την πρωτοποριακή του προσέγγιση στην εκπαίδευση ιθαγενών στελεχών που καλούνται να λειτουργήσουν και να εργαστούν σε περίπλοκο παγκόσμιο περιβάλλον (Waikato, 2014, β).

Αξίζει να σημειωθεί ότι το πανεπιστήμιο Waikato είναι ένα από τα λίγα παγκοσμίως και ένα από τα τρία σε Αυστραλία και Ν. Ζηλανδία που κατέχει τις τρεις σημαντικότερες διαπιστεύσεις, AACSB, EQUIS και AMBA. Το ανωτέρω βραβευμένο πρόγραμμα δέχθηκε τους πρώτους 24 φοιτητές τον Απρίλιο του 2011 και λειτούργησε σε περιβάλλον wānanga, δηλαδή ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον που έχει πολλά κοινά με το κλασικό διεθνές ακαδημαϊκό περιβάλλον αλλά ταυτόχρονα διατηρεί πολλά στοιχεία από τον πολιτισμό των ιθαγενών Maori (wikipedia, 2014). Στο πλαίσιο των μαθημάτων καλούνται ομιλητές από διάφορους χώρους αλλά κυρίως άνθρωποι που σχετίζονται με την παράδοση των ιθαγενών, όπως για παράδειγμα αρχηγοί Maori.

Το εν λόγω βραβείο του 2011 έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον καθώς επιβραβεύει την πρωτοπορία και την πρωτοτυπία που προκύπτει από ένα πρόγραμμα σπουδών εξειδικευμένο για συγκεκριμένη πληθυσμιακή ομάδα με ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι και αυτό το πανεπιστήμιο υπογραμμίζει στην επίσημη ιστοσελίδα του το γεγονός ότι «οι απόφοιτοι του αναλαμβάνουν ανώτερες θέσεις διοίκησης τόσο στη Ν. Ζηλανδία όσο και στον υπόλοιπο κόσμο» (Waikato, 2014). Με άλλα λόγια και αυτό το εκπαιδευτικό ίδρυμα επενδύει και διαφημίζει την αναγνώριση που έχει το MBA του στον εργασιακό χώρο και τη σημαντικότητα του brand name του πανεπιστημίου.

Το μυστικό της επιτυχίας των τριών περιπτώσεων και τα κοινά τους σημεία

Παρατηρώντας κανείς ενδεικτικά τα MBA Innovation Award των τριών τελευταίων ετών μπορεί να διακρίνει ότι η AMBA εκτιμάει και ενισχύει τα προγράμματα τα οποία, ενώ διατηρούν το παραδοσιακό αυστηρό ακαδημαϊκό πρόγραμμα σπουδών, ταυτόχρονα παρέχουν στους φοιτητές τους εναλλακτικές καινοτόμες επιλογές μαθημάτων. Επιβραβεύεται η καινοτομία, όπως είναι και ο τίτλος του βραβείου, που συμβάλει στην επαγγελματική εξέλιξη και αποκατάσταση των αποφοίτων και που αναπτύσσει νέες επαγγελματικές δεξιότητες πέραν των συνηθισμένων που καλλιεργούνται στα περισσότερα MBA.

Βλέπουμε ότι και τις τρεις χρονιές τα βραβεία κέρδισαν προγράμματα που μέσω του προγράμματος τους καλλιέργησαν μεν δεξιότητες που μπορούσαν να συμβάλουν στην ανάπτυξη των φοιτητών σε συγκεκριμένους εργασιακούς τομείς, αλλά ταυτόχρονα χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία. Πιο ειδικά, στην περίπτωση του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών βραβεύτηκε το διεθνές πρόγραμμα, το INSEAD είναι ένα από τα πιο διαπολιτισμικά και πολυπολιτισμικά Πανεπιστήμια και τέλος, το πρόγραμμα του Waikato είναι το πλέον πρωτοποριακό όσον αφορά την πολιτισμική προσέγγιση.

Αν θέλουμε να συγκεντρώσουμε τα κοινά σημεία που έχουν και τα τρία βραβευμένα προγράμματα όπως αυτά «διαφημίζονται» από τις επίσημες ιστοσελίδες και τα δελτία τύπου των πανεπιστημίων και της AMBA θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι τα ακόλουθα:

- Πρόκειται για προγράμματα με ιδιαίτερος διεθνή και πολυπολιτισμική διάσταση τόσο όσον αφορά τα προγράμματα σπουδών όσο και όσον αφορά τους φοιτητές και τους απόφοιτους.
- Δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων (συγκεκριμένα το INSEAD υπογραμμίζει ότι το 94% των αποφοίτων του απορροφούνται από την αγορά εργασίας εντός 3 μηνών).
- Υπάρχει καλά οργανωμένο δίκτυο αποφοίτων.
- Προβάλλεται έντονα η έρευνα που πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια των σπουδών και μετά.
- Υπογραμμίζεται άμεσα και έμμεσα το ισχυρό brand name του ιδρύματος στην αγορά εργασίας.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ MBA ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας «το Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1994-95. Στο πρόγραμμα αυτό συμμετέχουν τρία Τμήματα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας: Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων, Οικονομικών Επιστημών και Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής.» Λειτουργούν δύο προγράμματα MBA, ένα που απευθύνεται σε νέους απόφοιτους και ένα που απευθύνεται σε στελέχη επιχειρήσεων.

«Το Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων βρήκε άμεση ανταπόκριση από αποφοίτους όχι μόνον του Πανεπιστημίου Μακεδονίας αλλά και από αποφοίτους άλλων σχολών από όλη την Ελλάδα καθώς και πολλά στελέχη επιχειρήσεων. Το μεταπτυχιακό πρόγραμμα εξελίσσεται και εμπλουτίζεται συνεχώς, έτσι ώστε να είναι ενημερωμένο και να συνδυάζει στο πρόγραμμα διδασκαλίας τις νέες επιστημονικές θεωρίες και πρακτικές, καθώς και τις νέες τάσεις και ανάγκες της οικονομίας και ιδιαίτερα της ελληνικής. Επίσης, το πρόγραμμα ενσωματώνει νέες και καινοτόμες τεχνολογίες εκμάθησης, έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις εξελίξεις της παγκόσμιας οικονομίας και στις απαιτήσεις των καιρών.» (MBA – UOM, 2013α)

Ακολουθώντας λοιπόν, την ανωτέρω βασική του αρχή για την ανταπόκριση στις εξελίξεις και τις απαιτήσεις της παγκόσμιας οικονομίας αποφασίστηκε το MBA

του Πανεπιστημίου Μακεδονίας να ξεκινήσει τη διαδικασία διαπίστευσης από τον παγκοσμίως αναγνωρισμένο φορέα AMBA που, όπως προαναφέρθηκε, θεωρείται ο πλέον κατάλληλος για προγράμματα σπουδών τέτοιου τύπου.

Στη συνέχεια θα ακολουθήσει μία πρώτη αξιολόγηση της ικανότητας του εν λόγω προγράμματος σε σχέση με τα κριτήρια της AMBA αντλώντας πληροφορίες από τον Ενιαίο Κανονισμό Διατμηματικών Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (MBA – UOM, 2013, β) από τους επίσημους ιστότοπους του MBA, του Γραφείου Διασύνδεσης και του Συλλόγου Αποφοίτων και τέλος από τη συνέντευξη από τον Πρόεδρο του MBA, κ. Ανδρέα Γεωργίου και το Δ.Σ. του συλλόγου αποφοίτων. Θα παρουσιαστούν τα δυνατά και αδύναμα στοιχεία του προγράμματος, θα επισημανθούν αλλαγές και προσθήκες που θα πρέπει να γίνουν και θα γίνει σύγκριση με αντίστοιχα άλλα προγράμματα, μέσα από τις βέλτιστες πρακτικές και τις πληροφορίες από τις επίσημες ιστοσελίδες των βραβευμένων προγραμμάτων. Τέλος, θα παρατεθούν μια σειρά από προτάσεις που θα μπορούσαν να συμβάλουν στην επιτυχή διαπίστευση του συγκεκριμένου προγράμματος MBA αλλά και άλλων που πιθανώς να επιθυμούν και να επιδιώκουν την διαπίστευση AMBA.

ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ MBA ΜΕ ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΗΣ AMBA

Πριν ξεκινήσει το εν λόγω πρόγραμμα τη διαδικασία διαπίστευσης καλό θα είναι να μελετήσουμε τους τομείς που εξετάζονται από την AMBA και να δούμε σε ποιους από αυτούς τα κριτήρια πληρούνται και σε ποια σημεία υπολείπεται και χρειάζεται να προχωρήσει σε μεταρρυθμίσεις.

Δεδομένου ότι το εν λόγω πρόγραμμα λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1994-95, πληρεί απόλυτα το κριτήριο που αφορά στο πλαίσιο και στη νομιμότητα και υπογραμμίζει την ζετή τουλάχιστον απονομή πτυχίων πριν την υποψηφιότητα.

Τα κριτήρια που θέτει η AMBA όσον αφορά την αποστολή, τη στρατηγική και την πολιτική της σχολής φαίνεται ότι καλύπτονται απόλυτα από τις πληροφορίες που δίδονται στον Ενιαίο Κανονισμό Διατμηματικών Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (MBA – UOM, 2013, β). Εκεί υπογραμμίζεται ότι βασικοί στόχοι των μεταπτυχιακών είναι «η προαγωγή των γνώσεων στα συγκεκριμένα αντικείμενα, η ανάπτυξη της έρευνας στις συναφείς επιστημονικές περιοχές των Προγραμμάτων, η παραγωγή επιστημόνων ικανών να ακολουθήσουν την ακαδημαϊκή σταδιοδρομία, η κάλυψη των αναγκών σε μεταπτυχιακό επίπεδο για εκπαιδευμένα

διοικητικά στελέχη επιχειρήσεων στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, η παροχή των απαραίτητων υψηλού επιπέδου γνώσεων για αποδοτικό και αποτελεσματικό έλεγχο των ανθρωπίνων και οικονομικών πόρων, η καλλιέργεια σε επαγγελματικά στελέχη επιχειρήσεων του ενδιαφέροντος και της κατανόησης του ολοένα πιο πολύπλοκου και δυναμικού διεθνούς επιχειρησιακού περιβάλλοντος, η προετοιμασία στελεχών ικανών να προωθήσουν την ανάπτυξη των ελληνικών επιχειρήσεων τόσο στο εσωτερικό, όσο και στο εξωτερικό και η κατάρτιση στελεχών για τη δημόσια διοίκηση και τους από το Κράτος εξαρτώμενους οργανισμούς και υπηρεσίες.» (MBA – UOM, 2013β).

Επίσης, αναφέρεται ότι τα Διατμηματικά Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών δίνουν έμφαση στην ποιότητα και τη συνεχή βελτίωση σε κάθε μορφή δραστηριότητας, πράγμα που συνάδει απόλυτα με τα κριτήρια που θέτει η AMBA.

Επιπλέον, όσον αφορά την αυτονομία τόσο στην ανάπτυξη στρατηγικών όσο και στη χρηματοδότηση στον ανωτέρω κανονισμό, διαφαίνεται ότι το πρόγραμμα μπορεί να ανταπεξέλθει στα κριτήρια που θέτει ο φορέας διαπίστευσης καθώς υπάρχουν δίδακτρα και το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας είναι ένα από τα καλύτερα και ισχυρότερα στη Ελλάδα.

Τέλος, όσον αφορά τις υποδομές και την πρόσβαση στη βιβλιοθήκη και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές του Πανεπιστημίου, οι φοιτητές μπορούν να έχουν πρόσβαση στη βάση δεδομένων μέσω ειδικής πλατφόρμας και κάνοντας χρήση των κωδικών πρόσβασης που τους έχουν χορηγηθεί, 24 ώρες το 24ωρο και 365 ημέρες το χρόνο. Έτσι, καλύπτεται το κριτήριο της AMBA που αφορά στις υποδομές και αναφέρεται ως «ανάγκη διαθεσιμότητας των βάσεων δεδομένων των εγκαταστάσεων για βιβλιογραφική και επιχειρησιακή έρευνα.» (MBA – UOM, 2013, α).

Όσον αφορά το διδακτικό προσωπικό, η AMBA θέτει ως προϋπόθεση το 75% του προσωπικού να έχει μεταπτυχιακό και η πλειοψηφία διδακτορικό δίπλωμα. Δεδομένου ότι η πλειοψηφία των διδασκόντων ανήκει στο διδακτικό προσωπικό τμημάτων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και είναι όλοι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, το εν λόγω κριτήριο υπερκαλύπτεται.

Στον Ενιαίο Κανονισμό Διατμηματικών Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών, υπογραμμίζεται η ανάγκη συσχέτισης του θεωρητικού μέρους της διδασκαλίας με την υψηλού επιπέδου πρακτική «όπως αυτή εφαρμόζεται σε σύγχρονες επιχειρήσεις και οργανισμούς» και ενθαρρύνεται η χρήση μελέτης

περιπτώσεων και η αξιοποίηση προσκεκλημένων ομιλητών, πράγμα που απαιτείται και από τα κριτήρια της AMBA.

Επίσης, το εν λόγω MBA από το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 εφαρμόζει μία πλήρως αυτοματοποιημένη διαδικασία αξιολόγησης μαθημάτων και διδασκόντων μέσα από το διαδικτυακό χώρο του προγράμματος που διασφαλίζει την πλήρη ανωνυμία και ασφάλεια των προσωπικών δεδομένων και των απαντήσεων των φοιτητών. Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται κατά κάποιο τρόπο η ανατροφοδότηση από την πλευρά των φοιτητών σχετικά με την απόδοση και την αξιολόγηση των διδασκόντων. Εάν ο διδάσκων αξιολογηθεί δύο συνεχόμενες φορές, στο ίδιο μάθημα ενός Δ.Π.Μ.Σ., με βαθμολογία χαμηλότερη του (3) στην κλίμακα αξιολόγησης από το 1 έως το 5, θα στερείται του δικαιώματος διδασκαλίας του μαθήματος στο Δ.Π.Μ.Σ. για ένα έτος (2 εξάμηνα) (MBA – UOM, 2013, β). Σύμφωνα με τον πρόεδρο του προγράμματος, η συμμετοχή των φοιτητών στην εν λόγω διαδικασία ήταν λιγότερο από 60% και γι' αυτό από φέτος αποφασίστηκε η διαδικασία αξιολόγησης να ξαναγίνει χειρόγραφη στο πλαίσιο των μαθημάτων. Η πραγματοποίηση της διαδικασίας κατά τις ώρες διδασκαλίας πλησιάζει το 100% των φοιτητών.

Σύμφωνα με την AMBA για την εισαγωγή στο πρόγραμμα MBA θα πρέπει να ισχύουν αυστηρές διαδικασίες που να συμπεριλαμβάνουν συνέντευξη και εξετάσεις. Στον Ενιαίο Κανονισμό αναφέρεται ότι για το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων που απευθύνεται σε νέους απόφοιτους υπάρχουν τρεις φάσεις εισαγωγής που περιλαμβάνει εξετάσεις και συνέντευξη. Όσον αφορά το πρόγραμμα που απευθύνεται σε στελέχη, δεν υπάρχουν εξετάσεις, μόνο συνέντευξη και απαιτείται τουλάχιστον 30 μήνες προϋπηρεσία. Και στα δύο προγράμματα επιβάλλεται η αποδεδειγμένη άριστη γνώση της αγγλικής γλώσσας και υπερκαλύπτεται ο ελάχιστος αριθμός των 20 φοιτητών που θέτει η AMBA.

Τέλος, τα δύο MBA έχουν διάρκεια 2 έτη (4 εξάμηνα) και όλες οι παρακολουθήσεις είναι υποχρεωτικές με δικαίωμα να απουσιάσει ο φοιτητής 3 τρίωρες διαλέξεις το πολύ.

Όσον αφορά τη σημασία που πρέπει να δίδεται στις απόψεις και τις εμπειρίες των αποφοίτων, των εργοδοτών και των χορηγών, ο πρόεδρος του προγράμματος, Α. Γεωργίου επισήμανε ότι ενώ προφορικά υπάρχει η αναγνώριση του brand name του προγράμματος, δεν έχει μετρηθεί αυτό και ότι καταβάλλονται προσπάθειες για την κάλυψη αυτών των ελλείψεων. Ανέφερε επίσης, ότι στο παρελθόν έχουν γίνει δύο έρευνες στο εμπορικό επιμελητήριο και έχει τεθεί στόχος να γίνει και μια νέα στο

άμεσο μέλλον. Επιπλέον, όσον αφορά τους χορηγούς, από φέτος για πρώτη φορά θα δοθούν δύο υποτροφίες από το Εμπορικό Επιμελητήριο σε έναν άριστο φοιτητή και σε έναν άριστο απόφοιτο, που θα καλύπτουν σχεδόν όλα τα δίδακτρα. Επιπροσθέτως, σε περιπτώσεις ομαδικών εταιρικών προγραμμάτων, όπως για παράδειγμα από το Νοσοκομείο Παπαγεωργίου, ο διοικητικός διευθυντής είναι υπεύθυνος για μια πρώτη επιλογή των υποψηφίων. Βεβαίως τον τελικό λόγο για την επιλογή των φοιτητών τον έχει η επιτροπή του προγράμματος.

Ένα άλλο σημαντικό κριτήριο για τη θετική εξέλιξη της διαδικασίας διαπίστευσης AMBA είναι η ύπαρξη υπηρεσιών όπως το γραφείο υποδοχής, γραφείο διασύνδεσης και σύλλογος αποφοίτων που να προσφέρουν υποστήριξη και βοήθεια στους φοιτητές και τους απόφοιτους του MBA.

Υπάρχει ένας σύλλογος αποφοίτων ο οποίος ιδρύθηκε σχετικά πρόσφατα. Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του «ο Σύλλογος ιδρύθηκε το 2011 με την επωνυμία: "ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΤΟΥ ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ". Μέλη του Συλλόγου εγγράφονται οι διπλωματούχοι, ημεδαποί και αλλοδαποί, του διατμηματικού προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών στη Διοίκηση επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Σκοποί του συλλόγου αποφοίτων είναι:

1. Να συνδράμει στην διεύρυνση των επαγγελματικών οριζόντων, την κατοχύρωση, την προώθηση και γενικά την προάσπιση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των μελών του.
2. Να προστατέψει με κάθε νόμιμο μέσο τα επιστημονικά συμφέροντα των μελών του και να συνδράμει αυτά στη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους.
3. Να συμβάλλει στην προώθηση, στη μελέτη και στην έρευνα της επιστήμης της Διοίκησης των Επιχειρήσεων.»

Ενδεχομένως επειδή πρόκειται για σύλλογο σχετικά πρόσφατα ιδρυμένο, δεν έχει ακόμα διοργανώσει εκδηλώσεις και δράσεις αλλά στην προσπάθεια να καλύψουν τα κριτήρια που θέτει η AMBA, δηλαδή, «να παρέχει πραγματική δικτύωση και δυνατότητα δια βίου μάθησης για τα μέλη του» έχει ιδρυθεί πρόσφατα ένα δίκτυο αποφοίτων (MBA – UOM, 2013γ). «Για το Δίκτυο αυτό έχει αναπτυχθεί ειδική

ενότητα στο διαδικτυακό χώρο του Προγράμματος, η οποία περιλαμβάνει τα στοιχεία επικοινωνίας όλων των αποφοίτων. Οι απόφοιτοι μπορούν να αποκτήσουν ειδική πρόσβαση σε αυτήν την ξεχωριστή ενότητα του ιστοχώρου και να εντοπίσουν συμφοιτητές, συναδέλφους και πιθανούς επαγγελματικούς συνεργάτες.» (MBA – UOM (2013, α).

Υπογραμμίζεται ότι γίνονται προσπάθειες να «καλυφθούν» οι πιθανές ελλείψεις που σχετίζονται με τις προϋποθέσεις διαπίστευσης καθώς όπως αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα του MBA «οι απόφοιτοι του προγράμματος αποτελούν πολύτιμο "περιουσιακό" στοιχείο» για την ίδια τη σχολή (MBA – UOM (2013, α). Στην ίδια ιστοσελίδα εκφράζεται το ιδιαίτερο ενδιαφέρον με το οποίο παρακολουθείται η επαγγελματική σταδιοδρομία των αποφοίτων και δίνεται έμφαση στο γεγονός ότι ένας από τους κύριους στόχους του προγράμματος είναι «η σφυρηλάτηση ισχυρών δεσμών μεταξύ των αποφοίτων και η διατήρηση της επαφής τους τόσο με το μεταπτυχιακό πρόγραμμα, όσο και με την πόλη της Θεσσαλονίκης».

Καλούνται οι απόφοιτοι να επισκέπτονται συχνά το ανωτέρω δίκτυο και να ενημερώνουν τα προσωπικά τους στοιχεία και παράλληλα να ενημερώνονται για τις πρωτοβουλίες που λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο του. Απώτερος στόχος του προγράμματος είναι το άνοιγμα «διαύλων διαρκούς επικοινωνίας μεταξύ του ακαδημαϊκού και επιχειρηματικού χώρου».

Από τη συνέντευξη των μελών του Δ.Σ. του συλλόγου αποφοίτων πληροφορηθήκαμε ότι έως σήμερα έχουν διοργανωθεί 2 ημερίδες και στόχος τους είναι να διοργανώνονται τουλάχιστον 2 ετησίως. Επίσης, γίνονται προσπάθειες για πρόσβαση των αποφοίτων στο πληροφοριακό υλικό της βιβλιοθήκης και τη δυνατότητα απόκτησης επιπλέον εξειδίκευσης μετά την αποφοίτησή τους.

Όσον αφορά το Γραφείο Διασύνδεσης, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας έχει ένα πολύ δραστήριο και ενημερωμένο γραφείο το οποίο πρόσφατα «ενσωμάτωσε μία νέα υπηρεσία η οποία απευθύνεται αποκλειστικά στους απόφοιτους του MBA». Στην ιστοσελίδα του Γραφείου Διασύνδεσης (<http://career.uom.gr>) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας θα αναρτώνται «ανά τακτά χρονικά διαστήματα αγγελίες εύρεσης εργασίας που απευθύνονται αποκλειστικά σε αποφοίτους του μεταπτυχιακού προγράμματος. Με τον τρόπο αυτό το MBA επιχειρεί να ισχυροποιήσει τη σχέση του προγράμματος με τους αποφοίτους του, επιδιώκοντας να αποτελέσει αρωγό στην προσπάθειά τους για την κεφαλαιοποίηση των σημαντικών γνώσεων και εφοδίων που

έχουν λάβει κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, με απώτερο στόχο την καλύτερη δυνατή επαγγελματική εξέλιξή τους.» (MBA – UOM (2013, α).

Στον παρακάτω πίνακα παραθέτονται τα κριτήρια αξιολόγησης της AMBA και η συμμόρφωση ή όχι του προγράμματος MBA του Πανεπιστημίου Μακεδονίας σύμφωνα με τις πληροφορίες που αντλήθηκαν από τους επίσημους ιστοτόπους, από τη συνέντευξη του προέδρου του προγράμματος κ. Ανδρέα Γεωργίου και τα μέλη του Δ. Σ. του συλλόγου αποφοίτων του MBA:

Κριτήρια αξιολόγησης	MBA Πανεπιστημίου Μακεδονίας
Πλαίσιο & Νομιμότητα	
Απονομή πτυχίων τουλάχιστον τρία χρόνια πριν την υποψηφιότητα του	Ξεκίνησε τη λειτουργία του το ακαδημαϊκό έτος 1994-95
Η σχολή	
Διατυπωμένη η στρατηγική, η αποστολή, οι πολιτικές σε σχέση με τα μέλη της εμπλεκόμενης κοινότητας	Παρουσιάζονται στον Ενιαίο Κανονισμό Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων
Οικονομική βιωσιμότητα & θεσμική συνέχεια	Εξασφαλισμένη εφόσον υπάρχουν δίδακτρα και υφίσταται το Πανεπιστήμιο
Αυτονομία στην ανάπτυξη στρατηγικών & τη χρηματοδότηση	Εκφράζεται στον Ενιαίο Κανονισμό
Ορισμός πληθυσμού – στόχου, πρόσβαση στη γνώμη του εργοδότη & ανεπτυγμένο προσανατολισμό προς τον πελάτη.	Γίνονται προσπάθειες αυτήν την εποχή προς αυτή την κατεύθυνση
Ικανοποιητικά αποτελέσματα στις διαδικασίες εσωτερικού & εθνικού ελέγχου & επιτυχημένη ανταπόκριση στις συστάσεις	Ο πρόεδρος του προγράμματος επιβραβεύει αλλά και οδηγεί σε ΕΔΕ και θέτει σε παύση διδάσκοντες.
Υψηλού επιπέδου εγκαταστάσεις πληροφορικής & βιβλιοθήκης προσβάσιμες εκτός ωραρίου και Σαββατοκύριακα.	Οι φοιτητές έχουν πρόσβαση μέσω ειδικής πλατφόρμας και κωδικών πρόσβασης επί 24ώρου

Κριτήρια αξιολόγησης	MBA Πανεπιστημίου Μακεδονίας
Η διδασκαλία	
Υψηλά πρότυπα διδασκαλίας	Γίνονται προσπάθειες αυτήν την εποχή προς αυτή την κατεύθυνση.
Ενεργή συμμετοχή της πλειοψηφίας των διδασκόντων στη διοικητική έρευνα, τις υποτροφίες & την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών	Όσον αφορά τη διοικητική έρευνα, δεν είναι υποχρεωμένοι αλλά για τη συμβουλευτική διαδικασία έχει από φέτος θεσπιστεί ο θεσμός των συμβούλων.
Τουλάχιστον το 75% του διδακτικού προσωπικού θα πρέπει να έχει ένα σχετικό μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών. Απαιτείται η πλειοψηφία των διδασκόντων θα κατέχει διδακτορικό δίπλωμα	Όλοι οι διδάσκοντες έχουν διδακτορικό δίπλωμα εκτός ελαχίστων επισκεπτών ομιλητών.
Σύνδεση διδακτικού αντικειμένου με άλλα μαθήματα MBA & σύνδεση διδασκαλίας με θεωρία & ορθές πρακτικές	Συμβαίνει σε όλα τα μαθήματα, αλλού λιγότερο, αλλού περισσότερο, ανάλογα με τη φύση του μαθήματος.
Έρευνα υψηλού επιπέδου σε όλους τους τομείς δραστηριότητας & στοιχεία διεθνούς διάστασης	Υπάρχει αλλά γίνεται προσπάθεια για μεγαλύτερη προβολή της.
Αποτελεσματικοί μηχανισμοί ενσωμάτωσης των αποτελεσμάτων της έρευνας & της επαφής με τον οργανωμένο εταιρικό κόσμο στο MBA.	Δεν είναι μία συστηματική διαδικασία. Εξαρτάται από το διδάσκοντα & το μάθημα. Δεν είναι ερευνητικό μεταπτυχιακό.
Θεμελιωμένη πολιτική για την ανάπτυξη των ακαδημαϊκών	Υπάρχει αλλά εντάσσεται στο συνολικό πλαίσιο του πανεπιστημίου
Ύπαρξη βασικού πυρήνα προσωπικού που να ασχολείται αποτελεσματικά με τη διαχείριση, τη διοίκηση & την παροχή υπηρεσιών στο MBA	Υπάρχει συγκεκριμένο προσωπικό για αυτό το ρόλο

Κριτήρια αξιολόγησης	MBA Πανεπιστημίου Μακεδονίας
Όλοι οι διδάσκοντες του MBA, ανεξάρτητα από την προέλευση τους, πρέπει να υπόκεινται σε πολιτική διασφάλισης της ποιότητας του ιδρύματος	Όλοι υπόκεινται σε διαδικασία αξιολόγησης και τέθηκε ως στόχος να ομογενοποιηθεί όλο το διδακτικό υλικό το οποίο θα είναι στα αγγλικά
Διαχείριση του προγράμματος & δέσμευση σπουδαστών	
Μηχανισμοί για την εξασφάλιση επαρκούς ανατροφοδότησης και ανταπόκρισης των φοιτητών στην παράδοση μαθημάτων και το περιεχόμενο του MBA	Υπάρχει η διαδικασία αξιολόγησης των μαθημάτων & των διδασκόντων από τους φοιτητές.
Ποιοτική διοικητική υποστήριξη ανάλογα με το μέγεθος του MBA	Υπάρχει ικανοποιητική στελέχωση.
Επαρκή φροντίδα και υποστήριξη όλων των φοιτητών και ιδιαιτέρως των ξένων	Υπάρχει και έχει οριστεί και ο θεσμός του συμβούλου.
Καλά οργανωμένος σύλλογος αποφοίτων MBA που να παρέχει πραγματική δικτύωση και δυνατότητα δια βίου μάθησης για τα μέλη του	Πρόσφατα ιδρύθηκε και εργάζεται προς αυτή την κατεύθυνση. Υπολείπεται στο κομμάτι της δια βίου μάθησης.
Φοιτητές	
Αυστηρές διαδικασίες και αυστηρά πρότυπα κατά την εισαγωγή των φοιτητών στο πρόγραμμα (π.χ. εξετάσεις & συνέντευξη)	Σύμφωνα με τον Ενιαίο Κανονισμό εξασφαλίζονται οι αυστηρές διαδικασίες εισαγωγής.
Τουλάχιστον 3 χρόνια κατάλληλη και σχετική προϋπηρεσία & κατά μέσο όρο να έχει τουλάχιστον 5 χρόνια ανάλογης εμπειρίας	Σύμφωνα με τον Ενιαίο Κανονισμό εφαρμόζεται
Πτυχιούχους από διαφορετικές προπτυχιακές σπουδές και / ή κατόχους αντίστοιχων επαγγελματικών προσόντων	Σύμφωνα με τον Ενιαίο Κανονισμό εφαρμόζεται

Κριτήρια αξιολόγησης	MBA Πανεπιστημίου Μακεδονίας
Αποδεδειγμένη καλή γνώση της γλώσσας και της αγγλικής	Σύμφωνα με τον Ενιαίο Κανονισμό ισχύει
Ειδικό καθεστώς για την πίστωση διδακτικών μονάδων από προηγούμενες σπουδές	Σύμφωνα με τον πρόεδρο εγκρίθηκε πρόσφατα
Ομάδα τουλάχιστον 20 ατόμων	Σύμφωνα με την προκήρυξη είναι πολύ μεγαλύτερη
Υπαρξη φοιτητών με διαφορετικά χαρακτηριστικά και προέλευση	Σύμφωνα με τον Ενιαίο Κανονισμό οι φοιτητές μπορούν να είναι από διαφορετικούς επιστημονικούς τομείς
Ποικιλία όσον αφορά την εθνικότητα των φοιτητών αλλά και ισορροπία και αρμονία	Δεν ισχύει γιατί είναι στα ελληνικά το πρόγραμμα
Για προγράμματα εταιρίας και κοινοπραξίας το ίδρυμα να έχει τον τελικό έλεγχο και συντονισμό	Σύμφωνα με τον Ενιαίο Κανονισμό αυτό συμβαίνει
Σκοπός & αποτελέσματα	
Έμφαση στην ηγεσία μέσω στρατηγικών διαχείρισης με προσανατολισμό σε πρακτικά και επαγγελματικά θέματα στο πρόγραμμα σπουδών	Σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών αναπτύσσονται όλες οι δεξιότητες και οι ικανότητες που ορίζονται από την AMBA στα κριτήρια αξιολόγησης
Προετοιμασία για την ανάληψη ηγετικών ρόλων	

Κριτήρια αξιολόγησης	MBA Πανεπιστημίου Μακεδονίας
Ανάπτυξη στρατηγικής σκέψης, καινοτομίας και επιχειρηματικών δεξιοτήτων	Σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών αναπτύσσονται όλες οι δεξιότητες και οι ικανότητες που ορίζονται από την
Καλλιέργεια διαπροσωπικών δεξιοτήτων και ομαδικής εργασίας καθώς και τη διαβίου μάθηση και προσωπική ανάπτυξη.	AMBA στα κριτήρια αξιολόγησης
Εφαρμογή των προηγούμενων και των καινούργιων γνώσεων και της εμπειρίας για τα περίπλοκα θέματα των επιχειρήσεων σε διαφορετικές συνθήκες & σε ποικίλο περιβάλλον	
Απόκτηση υψηλού επιπέδου γνώσεων που να συμβάλλουν στη διαχείριση των οργανισμών και του περιβάλλοντος στο οποίο λειτουργούν	
Καλλιέργεια της ικανότητας να κατανοούν την ευθύνη του risk management και της σημαντικότητας της δημιουργίας αξίας σχετικά με τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές & κυβερνητικές επιπτώσεις που μπορεί να προκαλέσει η επιχείρηση	
Κατανόηση της έννοιας της ηγεσίας μέσω στρατηγικών διαχείρισης, ενσωμάτωσης νέων γνώσεων με τις προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες	
Κατανόηση των οργανισμών & των ενδιαφερόμενων εμπλεκόμενων μερών & του πλαισίου στο οποίο λειτουργούν & πώς διοικούνται βασιζόμενοι σε μια βιώσιμη & μακροπρόθεσμη προοπτική	

Κριτήρια αξιολόγησης	MBA Πανεπιστημίου Μακεδονίας
Αφομοίωση γνώσεων από ένα ευρύ φάσμα πολλών θεματικών ενοτήτων σχετικά με τη διοίκηση & κατανόηση των περίπλοκων καταστάσεων που μπορεί να προκύψουν στο χώρο της διοίκησης με μία ολιστική διάθεση.	Σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών αναπτύσσονται όλες οι δεξιότητες και οι ικανότητες που ορίζονται από την AMBA στα κριτήρια αξιολόγησης
Ανάλυση, σύνθεση & επίλυση σύνθετων αδόμητων επιχειρησιακών προβλημάτων.	
Αναγνώριση των ικανοτήτων των αποφοίτων από τους εργοδότες	Σύμφωνα με τον πρόεδρο του προγράμματος γίνονται ενέργειες για ενίσχυση του brand name
Αξία που δίνει το πρόγραμμα MBA όσον αφορά την εμπειρία και την ανάπτυξη της καριέρας	
Βαθμός εφαρμογής των γνώσεων που αποκτούνται στη διάρκεια του προγράμματος στο εργασιακό περιβάλλον	
Ικανότητα λήψης ορθών αποφάσεων με ελλιπή δεδομένα & παρουσίασης συμπερασμάτων με σαφήνεια σε διαφορετικής σύνθεσης κοινό,	
Αυτόνομη δράση στο σχεδιασμό και την υλοποίηση έργων και ανάληψη της ευθύνης για τη συνέχιση της ανάπτυξης των γνώσεων και των δεξιοτήτων	

Κριτήρια αξιολόγησης	MBA Πανεπιστημίου Μακεδονίας
<p>Αναγνώριση από τους εργοδότες της ικανότητας των αποφοίτων να εφαρμόσουν στρατηγικές δεξιότητες διαχείρισης σε ανώτερο επίπεδο σε ένα μεταβαλλόμενο επιχειρηματικό περιβάλλον, να αλλάζουν έναν οργανισμό μέσω στρατηγικών ηγεσίας, ισχυρή σκέψη και τηρώντας την επαγγελματική δεοντολογία</p>	<p>Σύμφωνα με τον πρόεδρο του προγράμματος γίνεται προσπάθεια να υπάρξει ανατροφοδότηση από την πλευρά των εργοδοτών.</p>
<p>Αναγνώριση από τους εργοδότες της ικανότητας των αποφοίτων να κατανοούν & να έχουν εμπειρία των παγκόσμιων προβλημάτων, να καθοδηγήσουν & να αναπτύξουν άλλα στελέχη σε ένα εργασιακό πλαίσιο & να έχουν καλά ανεπτυγμένες ικανότητες διαπροσωπικών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένης της ικανότητα να επικοινωνούν αποτελεσματικά & να αλληλεπιδρούν με ομάδες & άτομα σε όλα τα επίπεδα.</p>	<p>Σύμφωνα με τον πρόεδρο του προγράμματος γίνεται προσπάθεια να υπάρξει ανατροφοδότηση από την πλευρά των εργοδοτών.</p>
<p>Θα δοθεί σημασία στις απόψεις και τις εμπειρίες των αποφοίτων, των εργοδοτών και των χορηγών</p>	<p>Σύμφωνα με τον πρόεδρο του προγράμματος γίνονται προσπάθειες κυρίως μέσω της πλατφόρμας alumni. Επίσης σε περιπτώσεις εταιριών ο διοικητικός διευθυντής κάνει την πρώτη επιλογή υποψηφίων.</p>

Κριτήρια αξιολόγησης	MBA Πανεπιστημίου Μακεδονίας
Κύκλος σπουδών	
Απόκτηση γνώσεων μεταπτυχιακού επιπέδου	Σύμφωνα με τον Ενιαίο Κανονισμό αυτό ισχύει
Φύση και Σχεδιασμός	
Απαιτητικό πρόγραμμα σπουδών που να παρέχει την ευκαιρία για προσωπική ανάπτυξη.	Σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του MBA περιλαμβάνει μαθήματα που πληρούν όλες τις προϋποθέσεις της AMBA σχετικά με τη φύση και το σχεδιασμό του προγράμματος.
Προετοιμασία για στρατηγική ηγεσία και διάφορους ρόλους σε οργανισμούς	
Θεωρητικά θέματα σε συνδυασμό με πρακτικά ζητήματα που συμβαίνουν στον κόσμο των επιχειρήσεων & της διαχείρισης.	
Συμβολή των εργοδοτών στην ανάπτυξη του προγράμματος.	Σύμφωνα με τον πρόεδρο του προγράμματος αυτό συμβαίνει όπου είναι δυνατό, όπως για παράδειγμα στις διπλωματικές εργασίες
Τα ατομικά προγράμματα σπουδών μπορούν να σχεδιαστούν για να καλύψουν τις ανάγκες μιας ειδικής λειτουργίας ή ενός ειδικού τομέα μίας επιχείρησης.	Σύμφωνα με τον πρόεδρο αυτό επιτυγχάνεται με την ύπαρξη ειδικοτήτων και την επιλογή μαθημάτων και θέματος διπλωματικής
Το MBA θα πρέπει να διατηρεί τον γενικό και ευρύ του χαρακτήρα αλλά να υπάρχουν και εξειδικεύσεις	Σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών τα 2 πρώτα εξάμηνα είναι κοινό για όλους και στη συνέχεια υπάρχει δυνατότητα επιλογής εξειδίκευσης

Κριτήρια αξιολόγησης	MBA Πανεπιστημίου Μακεδονίας
Γνώσεις, κατανόηση και δεξιότητες	
Γνώσεις που συμβάλουν στην κατανόηση των οργανισμών, το εξωτερικό πλαίσιο στο οποίο λειτουργούν, τα ενδιαφερόμενα μέρη και τον τρόπο με τον οποίο διοικούνται.	Καλύπτεται από τη ποικιλία των μαθημάτων
Αυστηρό ακαδημαϊκό πρόγραμμα	Γενικά μαθήματα που υπάρχουν σε σχεδόν όλα τα MBA
Άμεση σύνδεση με τον πραγματικό κόσμο της διοίκησης	Σύμφωνα με τον πρόεδρο του προγράμματος υπάρχει πρακτική εφαρμογή όσων διδάσκονται στο βαθμό βεβαίως που επιτρέπεται από τη φύση του εκάστοτε μαθήματος
Είναι σημαντικό οι συμμετέχοντες να μπορούν να εφαρμόσουν όσα διδάχθηκαν στη διάρκεια του προγράμματος	
Ισορροπία θεωρίας & πράξης	
Παραδείγματα από διεθνή επιχειρηματικά πρότυπα, τους τοπικούς κανόνες & τις κατά τόπους προσδοκίες	
Πρακτική εφαρμογή όσων διδάσκονται	
Ανάπτυξη γνωστικών, κριτικών, πνευματικών & συναφών προσωπικών & διαπροσωπικών δεξιοτήτων σε επίπεδο ηγεσίας.	Σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του MBA περιλαμβάνει μαθήματα που πληρούν όλες τις προϋποθέσεις της AMBA σχετικά με τη φύση και το σχεδιασμό του προγράμματος και στο πλαίσιο των μαθημάτων γίνονται όλα αυτά που επισημαίνει η AMBA.
Διαχείριση της αλλαγής, επικοινωνιακή δεξιότητα, ηγεσία, ομαδικότητα, διαχείριση αβεβαιότητας, επίλυση προβλημάτων, διαπραγμάτευση, κριτική σκέψη, αξίες, κ. α.	
Διεθνή διάσταση του προγράμματος (κατανόηση των τρόπων διοίκησης και των πρακτικών σε διάφορες περιοχές και πολιτισμούς)	Υπάρχουν μαθήματα όπως «Διεθνές Εμπόριο» όπου δίδονται γνώσεις στη διοίκηση σε διεθνείς επιχειρήσεις.

Κριτήρια αξιολόγησης	MBA Πανεπιστημίου Μακεδονίας
Διδασκαλία, Μάθηση και Αξιολόγηση	
<p>Διαλέξεις, σεμινάρια, εργαστήρια, πρακτική εκμάθηση, μελέτη, ατομικές και ομαδικές εργασίες, εξ αποστάσεως διδασκαλία, κατάρτιση βασιζόμενη στους υπολογιστές και ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση είτε με τη μορφή των κλασικών μαθημάτων, είτε με τη μορφή της εκπαίδευσης εντός της εταιρίας με τη βοήθεια συμβούλου – εκπαιδευτή</p>	<p>Όπως προκύπτει από τον Ενιαίο Κανονισμό, το πρόγραμμα και τον πρόεδρο του προγράμματος καλύπτονται όλα τα κριτήρια αυτής της κατηγορίας εκτός από την εκπαίδευση εντός της εταιρίας.</p>
<p>Συνεργασία με εργοδότες - μάθηση με πρακτικό χαρακτήρα</p>	
<p>Αλληλεπίδραση πρόσωπο με πρόσωπο και / ή μέσω της εφαρμογή ενός εικονικού περιβάλλοντος μάθησης, εφ' όσον αυτό ενθαρρύνει τόσο σύγχρονη όσο και ασύγχρονη αλληλεπίδραση</p>	
<p>Στρατηγική αξιολόγησης, λεπτομερή κριτήρια & καθορισμός του εύρους & της βαρύτητας των διαφόρων μεθόδων αξιολόγησης</p>	
<p>Αξιολόγηση της ατομικής εργασίας & συνεπής τήρηση συγκεκριμένων προτύπων</p>	

Κριτήρια αξιολόγησης	MBA Πανεπιστημίου Μακεδονίας
Λειτουργία και διάρκεια	
Η διάρκεια τουλάχιστον ενός έτους (πλήρη φοίτηση) ή τουλάχιστον δύο έτη (μερική φοίτηση) (ή 90 πιστωτικές μονάδες ECTS).	Όλα τα κριτήρια που αφορούν τη λειτουργία και τη διάρκεια καλύπτονται απόλυτα, όπως προκύπτει από τον Ενιαίο Κανονισμό του προγράμματος
Τουλάχιστον 1 800 ώρες μάθησης	
Όχι λιγότερο από 500 ώρες (ώρες παρακολούθησης μαθημάτων θεωρούνται οι υποχρεωτικές & προγραμματισμένες πρόσωπο-με-πρόσωπο συναντήσεις μεταξύ της ομάδας φοιτητών & ΔΕΠ)	
Τρόπος Παράδοσης	
Προγράμματα πλήρους φοίτησης, μερικής φοίτησης, εξ' αποστάσεως ή συνδυασμός των ανωτέρω	Τα κριτήρια της κατηγορίας αυτής καλύπτονται απόλυτα σύμφωνα με τον Ενιαίο Κανονισμό και το πρόγραμμα σπουδών.
Υποστήριξη των φοιτητών μέσω μιας ηλεκτρονικής πλατφόρμας με πρόσβαση & εκτός πανεπιστημίου, όλες τις ώρες.	
Ενσωμάτωση των μεμονωμένων αντικειμένων	

Όπως πολύ σωστά υπογράμμισε και ο πρόεδρος του MBA κ. Ανδρέας Γεωργίου, το πρόγραμμα έχει ανάγκη από ανατροφοδότηση από όλες τις εμπλεκόμενες πλευρές, πράγμα το οποίο θα βελτιώσει τις παρεχόμενες υπηρεσίες, θα βοηθήσει στην κάλυψη των σημείων που υπολείπεται το εν λόγω πρόγραμμα και θα συμβάλει στην επιτυχή διαπίστευση του.

ΑΔΥΝΑΜΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Συμπερασματικά από την ανωτέρω ενότητα μπορούμε στον παρακάτω πίνακα να παρουσιάσουμε συνοπτικά τους τομείς αξιολόγησης και τα αδύναμα σημεία του προγράμματος MBA που εξετάζουμε, όπως αυτά τεκμηριώνονται από τον Ενιαίο Κανονισμό Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων, τις επίσημες ιστοσελίδες του

προγράμματος, της βιβλιοθήκης, του συλλόγου αποφοίτων και του γραφείου διασύνδεσης καθώς και από τις συνεντεύξεις του προέδρου του προγράμματος και των μελών του Δ.Σ. του συλλόγου αποφοίτων:

Τομείς αξιολόγησης AMBA	MBA Πανεπιστημίου Μακεδονίας
Πλαίσιο & Νομιμότητα	Απόλυτη ικανοποίηση των κριτηρίων
Σχολή	Αδύναμα σημεία: <ul style="list-style-type: none"> • Πρόσβαση στη γνώμη του εργοδότη
Διδασκαλία	Αδύναμα σημεία: <ul style="list-style-type: none"> • Ομογενοποίηση διδακτικού υλικού • Καινοτόμες προσεγγίσεις στην παράδοση
Διαχείριση προγράμματος	Αδύναμα σημεία: <ul style="list-style-type: none"> • Δικτύωση συλλόγου αποφοίτων • Δια βίου εκπαίδευση αποφοίτων
Φοιτητές	Αδύναμα σημεία: <ul style="list-style-type: none"> • Ποικιλία στην εθνικότητα των φοιτητών
Σκοπός & αποτελέσματα	Αδύναμα σημεία: <ul style="list-style-type: none"> • Αναγνώριση από τους εργοδότες των ικανοτήτων των αποφοίτων • Πρόσβαση στη γνώμη αποφοίτων, εργοδοτών & χορηγών
Κύκλος σπουδών	Απόλυτη ικανοποίηση των κριτηρίων
Φύση & Σχεδιασμός	Αδύναμα σημεία: <ul style="list-style-type: none"> • Συμβολή των εργοδοτών στην ανάπτυξη του προγράμματος
Γνώσεις, κατανόηση & δεξιότητες	Απόλυτη ικανοποίηση των κριτηρίων
Διδασκαλία, Μάθηση & Αξιολόγηση	Αδύναμα σημεία: <ul style="list-style-type: none"> • Συνεργασία με εργοδότες – μάθηση με πρακτικό χαρακτήρα • Ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση

Λειτουργία & διάρκεια	Απόλυτη ικανοποίηση των κριτηρίων
Τρόπος Παράδοσης	Απόλυτη ικανοποίηση των κριτηρίων

Παρατηρούμε ότι τα αδύναμα σημεία είναι αυτά που έχουν να κάνουν με τη σύνδεση της θεωρητικής εκπαίδευσης με την πρακτική και κυρίως με την πλευρά του εργοδότη. Δε φαίνεται με κάποιον τρόπο αν στη συνείδηση της εργοδοσίας υπάρχει εδραιωμένη η άποψη ότι οι απόφοιτοι του MBA κατέχουν τις απαραίτητες ικανότητες και δεξιότητες που απαιτούνται στο περίπλοκο εργασιακό περιβάλλον των επιχειρήσεων. Επίσης, γίνονται προσπάθειες για συστηματική οργάνωση και προβολή των διδακτικών και ερευνητικών επιτευγμάτων των φοιτητών, των αποφοίτων, των διδασκόντων και του προγράμματος γενικότερα. Τέλος, φαίνεται ότι η δικτύωση και δια βίου εκπαίδευση των αποφοίτων δεν επαρκεί, Δυστυχώς, στη συνείδηση των Ελλήνων δεν είναι ενισχυμένη η ανάγκη για ύπαρξη ισχυρού συλλόγου αποφοίτων και θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Δεδομένης της ανταγωνιστικότητας που υπάρχει παγκοσμίως στους φορείς παροχής υπηρεσιών εκπαίδευσης, η διαπίστευση από αξιόπιστους διεθνείς φορείς τείνει να είναι απαραίτητη για ένα πρόγραμμα MBA.

Ο πιο δημοφιλής οργανισμός διαπίστευσης προγραμμάτων MBA είναι η AMBA και αυτό υπογραμμίζεται από το γεγονός ότι, τουλάχιστον στην Ευρώπη, σχεδόν όλα τα κορυφαία πανεπιστήμια την έχουν επιλέξει και είναι μέλη της.

Η ίδια η διαδικασία στην οποία υποβάλλεται το πρόγραμμα βοηθάει στη βελτίωση της οργάνωσης και την αύξηση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και τελικά οδηγεί στη διαφήμιση του προγράμματος. Οι υποψήφιοι φοιτητές αυξάνονται και οι απόφοιτοι αποτελούν διαφήμιση για το ίδιο το πρόγραμμα λόγω της επαγγελματικής τους εξέλιξης. Δημιουργείται δηλαδή μία αλυσίδα: το πρόγραμμα έχει καλή φήμη γι' αυτό το επιλέγουν οι φοιτητές, οι οποίοι με τη σειρά τους λόγω του εν λόγω MBA βρίσκουν καλύτερες θέσεις εργασίας και αμείβονται καλύτερα. Φαίνεται ότι και οι εργοδότες με τη σειρά τους προτιμούν τους απόφοιτους από ένα αξιόπιστο πρόγραμμα MBA. Δημιουργείται δηλαδή ένα ισχυρό brand name που ακολουθεί τους απόφοιτους στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

Όπως φαίνεται και από τα παραδείγματα καλών πρακτικών που παρατέθηκαν ανωτέρω, δεδομένων των συνεχών αλλαγών που λαμβάνουν χώρα στην παγκόσμια οικονομία, τα προγράμματα MBA πρέπει να είναι «ζωντανοί» οργανισμοί, να αφουγκράζονται τις ανάγκες της αγοράς και να εφαρμόζουν καινοτόμα προγράμματα. Η συμμετοχή στο διεθνή οργανισμό της Ένωσης Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων MBA (AMBA) μπορεί να συμβάλει προς αυτή την κατεύθυνση. Απαιτείται η ύπαρξη ενός βασικού κορμού γενικών μαθημάτων αλλά και η δυνατότητα επιλογής επιπλέον μαθημάτων που να αναπτύσσουν ιδιαίτερες δεξιότητες απαραίτητες για τον σύγχρονο παγκόσμιο χώρο της διοίκησης επιχειρήσεων.

Το πρόγραμμα MBA που αποφασίζει να μπει στη διαδικασία διαπίστευσης θα πρέπει να είναι αποφασισμένο να εφαρμόσει της απαιτούμενες από την AMBA αλλαγές και φυσικά να τις διατηρήσει προκειμένου να έχει τα επιθυμητά αποτελέσματα σε βάθος χρόνου.

Στην Ελλάδα που είναι μία χώρα όπου η τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι κυρίως κρατική υπόθεση, φαίνεται ότι τα προγράμματα σπουδών ενώ ανταγωνίζονται επάξια τα αντίστοιχα των πανεπιστημίων του εξωτερικού όσον αφορά το διδακτικό προσωπικό και τις γνώσεις που προσφέρουν, υστερούν κυρίως στην καινοτομία και τη σύνδεση τους με την αγορά εργασίας.

Επιδιώκοντας τη σύνδεση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας, δημιουργήθηκαν τα Γραφεία Διασύνδεσης στα ελληνικά Πανεπιστήμια. Θα πρέπει λοιπόν, να ενισχυθεί ο ρόλος τους, όπως συμβαίνει σε αντίστοιχες υπηρεσίες του εξωτερικού και να δοθεί έμφαση στη συνεργασία με την πλευρά του εργοδότη ούτως ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη απορρόφηση αποφοίτων και εδραίωση του brand name του ιδρύματος στη συνείδηση των εμπλεκόμενων μελών. Οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες, η οργάνωση ημερίδων και δράσεων που ευνοούν την επαγγελματική δικτύωση και σεμιναρίων που αναπτύσσουν δεξιότητες χρήσιμες στην αναζήτηση εργασίας μπορούν να ενισχύσουν τον ρόλο των εν λόγω γραφείων.

Ειδικότερα για το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και τα προγράμματα MBA, αξίζει να πούμε ότι είναι από τα καλύτερα στην Ελλάδα αλλά θα πρέπει να ενισχύσει το κομμάτι της καινοτομίας στις παρεχόμενες γνώσεις – όπως συνέβη στο πρόγραμμα του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Πέραν δηλαδή, των κλασικών μαθημάτων θα πρέπει να παρέχονται και μαθήματα καινοτόμα, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παγκόσμιας αγοράς. Ιδιαίτερως σε εποχές οικονομικής ύφεσης, η καινοτομία είναι αυτή που μπορεί να συμβάλει στην ανταγωνιστικότητα και όπως υπογραμμίζει η

AMBA μέσω των δελτίων τύπου και των ανακοινώσεων της, οι καινοτόμες προτάσεις μπορούν να βρουν ανταπόκριση στην παγκόσμια οικονομία.

Καινοτομία όμως απαιτείται και στην παράδοση των μαθημάτων. Ανωτέρω, φάνηκε ότι σημείο – κλειδί για την επιτυχημένη διαπίστευση AMBA είναι και οι καινοτόμες προσεγγίσεις στην παράδοση που θα πρέπει να ενισχυθούν και να καλλιεργηθούν όπου το επιτρέπει η φύση του μαθήματος. Η ολοκλήρωση της προσπάθειας ομογενοποίησης του διδακτικού υλικού που ξεκίνησε πρόσφατα καθώς και η επιβολή της αγγλικής γλώσσας στο εν λόγω υλικό, θα συμβάλει σημαντικά στη βελτίωση των παρεχόμενων γνώσεων και θα συνάδει με τα πρότυπα της AMBA.

Επιπλέον, θα πρέπει το εν λόγω πρόγραμμα να ενισχύσει τον διεθνή προσανατολισμό του όπως συμβαίνει στα περισσότερα πανεπιστήμια του εξωτερικού και να ξεφύγει από την εσωστρέφεια που χαρακτηρίζει την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στην Ελλάδα. Φαίνεται ότι τα προγράμματα MBA των ελληνικών πανεπιστημίων αποτελούν πόλο έλξης κυρίως για απόφοιτους ελληνικών τμημάτων ενώ, όπως τονίζει και η AMBA, η ύπαρξη ξένων αποφοίτων μπορεί να ενισχύσει την αλληλεπίδραση στην ομάδα φοιτητών και να αλλάξει τη δυναμική της. Η χρήση της αγγλικής γλώσσας στο εκπαιδευτικό υλικό μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά προς αυτή την κατεύθυνση.

Επίσης, φαίνεται ότι ο πρόσφατα ιδρυθέντας σύλλογος αποφοίτων δεν έχει ακόμα επιτύχει την πραγματική και ουσιαστική δικτύωση των αποφοίτων του MBA και δεν έχει επιδείξει ακόμα δράσεις δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης των μελών του. Η δικτύωση των αποφοίτων μόνο θετική επίδραση μπορεί να έχει, τόσο για τους απόφοιτους όσο και για το ίδιο το πρόγραμμα και αποτελεί ενίσχυση του brand name του MBA. Όσον αφορά τη δια βίου μάθηση, δεδομένης της παγκοσμιοποίησης της αγοράς εργασίας και της οικονομίας, θα πρέπει σε τακτά χρονικά διαστήματα ο σύλλογος να φροντίζει για την ενημέρωση και εκπαίδευση των μελών του, πράγμα το οποίο θα ενισχύει και τον ανταγωνιστικό τους ρόλο στον χώρο εργασίας. Είναι απαραίτητη η διοργάνωση σεμιναρίων, εργαστηρίων, ημερίδων, συνεδρίων και άλλων δράσεων με στόχο την επικαιροποίηση των γνώσεων, των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων των μελών του. Σε πολλά πανεπιστήμια του εξωτερικού ο σύλλογος αποφοίτων εκδίδει περιοδικό που αποστέλλεται στα μέλη του και ενισχύει τους δεσμούς τους και τις συνεργασίες τους. Με όλα τα ανωτέρω, ενισχύεται στη συνείδηση των αποφοίτων ότι ο σύλλογος είναι ένα ουσιαστικό σημείο αναφοράς στη ζωή τους και ένας φορέας που συμβάλει στην επαγγελματική τους ανάπτυξη. Όπως

προαναφέρθηκε, δυστυχώς οι Έλληνες δε δίδουν ακόμα την πρέπουσα σημασία στη δικτύωση τους μέσω του συλλόγου αποφοίτων και γι' αυτό θα πρέπει να καταβληθεί πολλή προσπάθεια προς αυτή την κατεύθυνση.

Τέλος, προς το παρόν δεν υπάρχει ακόμα η άμεση σύνδεση των προγραμμάτων σπουδών με την αγορά εργασίας και τους εργοδότες. Βεβαίως από την επίσημη ιστοσελίδα του προγράμματος MBA φαίνεται ότι γίνεται μία τέτοια προσπάθεια αλλά θεωρούμε ότι υπάρχει ακόμα μεγάλη απόσταση να διανυθεί προκειμένου να συνδεθεί στη συνείδηση τόσο του εργοδότη όσο και των υποψηφίων φοιτητών – «πελατών» το πτυχίο με την επαγγελματική καταξίωση. Θα πρέπει να βρεθεί ένας τρόπος να μετρηθεί κατά πόσο οι εργοδότες αναγνωρίζουν στους απόφοιτους του προγράμματος ικανότητες και δεξιότητες που συμβάλουν στη βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος και τους προτιμούν από άλλα υποψήφια στελέχη. Η μελέτη του ύψους των οικονομικών απολαβών των αποφοίτων καθώς και ο χρόνος που μεσολαβεί μέχρι την επαγγελματική αποκατάσταση των νέων αποφοίτων μπορεί να αποτελέσουν αξιοποιήσιμους δείκτες όσον αφορά την αναγνώριση του προγράμματος.

Σε αυτόν τον τομέα συμβάλει ουσιαστικά και η εμπλοκή του εμπορικού επιμελητηρίου τόσο με τη μορφή χορηγίας – υποτροφίας όσο και με την πραγματοποίηση έρευνας η οποία θα καταγράψει την άποψη των εργοδοτών. Πιθανώς, θα μπορούσε να οριστεί και η δυνατότητα ενδοεπιχειρησιακής άσκησης και πρακτικής εφαρμογής των γνώσεων που έχουν αποκτηθεί στη διάρκεια του προγράμματος.

Ενδεχομένως, το εν λόγω πρόγραμμα θα μπορούσε να εκμεταλλευτεί τη γεωγραφική θέση του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, στη Θεσσαλονίκη και να αναπτύξει στο πλαίσιο του προγράμματος του μία ενότητα που να αφορά την οικονομία των Βαλκανίων, όπου θα μπορούν να εξελιχθούν επαγγελματικά οι απόφοιτοι του προγράμματος MBA αλλά και από όπου θα μπορούσε να «αντλήσει» μελλοντικούς «πελάτες». Το πρόγραμμα MBA του Πανεπιστημίου Μακεδονίας έχει τη δυνατότητα να αναπτυχθεί και να εξελιχθεί στο κορυφαίο πρόγραμμα διοίκησης επιχείρησης για την περιοχή των Βαλκανίων και οι απόφοιτοι του να εξελιχθούν σε σημαντικά στελέχη διοίκησης σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην εν λόγω γεωγραφική περιοχή.

Γενικότερα, η συνεργασία με μεγάλες εταιρίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό είτε με τη χορήγηση υποτροφιών είτε με την προσφορά δυνατότητας πρακτικής

άσκησης μπορεί να συμβάλει στη διαφήμιση του προγράμματος και την επαγγελματική προώθηση των αποφοίτων του.

Όπως πολύ σωστά υπογράμμισε και ο πρόεδρος του MBA κ. Ανδρέας Γεωργίου, το πρόγραμμα έχει ανάγκη από ανατροφοδότηση από όλες τις εμπλεκόμενες πλευρές. Η ανατροφοδότηση από τους εργοδότες, τους απόφοιτους και τους φοιτητές μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση και εξέλιξη του προγράμματος. Ενισχύεται λοιπόν, η αμφίδρομη σχέση προγράμματος – εμπλεκόμενων πλευρών και ευελπιστούν όλοι για τη διεθνή αναγνώριση του προγράμματος.

Εν κατακλείδι, θα λέγαμε ότι η διαδικασία διαπίστευσης και όλες οι ανωτέρω ενέργειες για αυτόν τον σκοπό, ουσιαστικά έχουν ως στόχο τη δημιουργία, ενίσχυση και καταξίωση του brand name του MBA.

Βεβαίως, «η Ρώμη δε χτίστηκε σε μία μέρα» και ένα πρόγραμμα MBA δε μπορεί να καταξιωθεί στην παγκόσμια συνείδηση από τη μία στιγμή στην άλλη, αλλά η διαπίστευση AMBA μπορεί να συμβάλει σημαντικά προς αυτή την κατεύθυνση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Abrahamson, E., (1991), Managerial Fads and Fashions: The Diffusion and Rejection of Innovations, *Academy of Management Review*, 16(#), 586-612.

ADVANCED-ED, (2003), Retrieved from <http://www.advanc-ed.org/what-accreditation> [Accessed: 10 SEPTEMBER 2013].

AMBA (2013), Association of MBAs Homepage. Retrieved from <http://www.mbaworld.com/~media/Files/Accreditation/MBA-criteria-for-accreditation.ashx>&
<http://www.mbaworld.com/~media/Files/Accreditation/Accreditation%20Guidance%20for%20Business%20Schools.ashx> [Accessed: 10 SEPTEMBER 2013].

BEM Bordeaux Management School (2013) “Only 1% of Business Schools are accredited Equis, AMBA, AACSB in the world.” Retrieved from <http://www.bem.edu/en> [Accessed: 10 DECEMBER 2013].

Berliner, H., A., & Schmelkin, L., P., (2010), “Accreditation best-practices and implications in a resource constrained environment” *Advancing Higher Education, TIAA-CREF institute, Oct 2010*.

Cassis, Y., Crouzet, F. and Gourvish, T. (1995), *Management and Business in Britain and France*, Clarendon Press, Oxford.

CHEA (Council for Higher Education Accreditation), (2013), Retrieved from <http://www.chea.org> [Accessed: 10 SEPTEMBER 2013].

Daily, C., Farewell, S., & Kumar G. (2008), Factors Influencing the University Selection of International Students: Do Students Understand and Consider AACSB Accreditation? *Proceedings of the Academy of Educational Leadership*, 13(1), 13.

Di Maggio, P. J., & Powell, W. (1983). The iron cage revisited: institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review*, 48, 147-160.

EQUIS, (2013), *Retrieved from*
<http://en.wikipedia.org/wiki/EQUIS> [Accessed: 10 SEPTEMBER 2013].

Espiritu, A. (2007), “Is there a Dividend to an Institution for having an Accredited College of Business?” *Journal of American Academy of Business*, 11 (1), 269-274.

Hardin, J. R., & Stocks, M. H. (1995). The Effect of AACSB Accreditation on the Recruitment of Entry-Level Accountants. *Issues in Accounting Education*, 10(1), 83-95.

Harvey, L., 2004, “The Power of Accreditation: views of academics”, *Journal of Higher Education Policy and Management*, v26 n2 p207-223 Jul 2004

Harvey, L. & Knight, P., 1996, *Transforming Higher Education*. Buckingham, Open University Press and Society for Research into Higher Education.

Hodge, A. T., 2010, “Accreditation of business schools: an explanatory multiple –case study of their motivations”, *University of Canterbury*

IMBA, (2013), “Crisis? What crisis? Athens University of Economics & Business wins AMBA’s MBA Innovation Award 2013”, *Retrieved from*
http://www.imba.aueb.gr/sites/default/files/Press%20release_AMBA%202013%20Innovation%20Award.pdf [Accessed: 10 DECEMBER 2013].

International Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education (INQAAHE), 2001, “Announcements”, *QA*, 21, November, p. 19.

INSEAD, (2013, α), *Accreditations, Retrieved from*
www.insead.edu/home/accreditations.cfm
[Accessed: 10 DECEMBER 2013].

INSEAD, (2013, β), *Accreditations, Retrieved from*
http://www.insead.edu/media_relations/mba-innovation-award.cfm
[Accessed: 10 DECEMBER 2013].

Kim, K., Rhim, J. C., Henderson, W.C., Bizal, N. F., & Pitman, G. A. (1996). AACSB Accreditation: A Positive Signal in Accounting Job Markets. *The Mid-Atlantic Journal of Business*, 32(2), 123-134

Lawrence, J. J. & Dangerfield, B. (2001), "Integrating Professional Reaccreditation and Quality Award Processes." *Quality Assurance in Education*, 9(2), 80-91.

Lenn, M.P., 1992, "Global Trends in Quality Assurance in Higher Education, *World Education News & Reviews*, v. 5, no. 2, pages 1 and 21

MBA – UOM (2013, α), Γενικές πληροφορίες, Retrieved from <http://mba.uom.gr/component/content/article/26-kentrikesplhrofories/72-programmamba.html> [Accessed: 20 DECEMBER 2013].

MBA – UOM (2013, β), Ενιαίος Κανονισμός Διατμηματικών Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών, Νοέμβριος 2013, Retrieved from <http://mba.uom.gr/kanonismos.html> [Accessed: 20 DECEMBER 2013].

MBA – UOM (2013, γ), Σύλλογος Αποφοίτων – γενικές πληροφορίες, Retrieved from <http://mba.uom.gr/plhroforiessulapofoitwn.html> [Accessed: 20 DECEMBER 2013].

Moodie, A., 2012/10/19, "Quality and accreditation body goes global", Issue No:240, <http://www.universityworldnews.com/article.php?story=20120919165946970>

Paucar-Caceres, A., (2008) Mapping the structure of MBA, (AMBA-accredited) programs in the UK and France, *International Journal of Educational Management*, Vol. 22 Iss: 2, pp.184 - 209

Próitz, T.S., Stensaker, B. and Harvey, L., 2003, 'Accreditation, standards and diversity: an analysis of EQUIS accreditation reports', paper presented at the EAIR Forum, Limerick.

SATT LUTECH (2014), *Retrieved from*

<http://sattlutech.com/qui-sommes-nous/>

[Accessed: 8 JANUARY 2014].

Scherer, R. F., Javalgi, R. G, Bryant, M., & Tukul, O. (2005), Challenges of AACSB International Accreditation for Business Schools in the United States and Europe, *Thunderbird International Business Review*, 47(6), 651-669.

Urgel, J., (2007), EQUIS accreditation value and benefits for international business schools, *Journal of Management Development*, vol. 26 No. 1, pp. 73-83.

Vlasceanu, L., Grunberg, L. & Parlea, D., (2007), Quality Assurance and Accreditation: A Glossary of Basic Terms and Definitions, Bucharest, Revised and updated edition, UNESCO-CEPES 2007

Waikato (2014, α) University of Waikato *Retrieved from*

<http://www.waikato.ac.nz/news-events/media/2011/10innovative-waikato-mba-an-international-winner.shtml>.

[Accessed: 8 JANUARY 2014].

Waikato (2014, β) University of Waikato *Retrieved from* <http://wms-soros.mngt.waikato.ac.nz/nr/departments/Centre%20for%20Corporate%20and%20Executive%20Education/includes/documents/AMBA Awards.pdf>

[Accessed: 8 JANUARY 2014].

WIKIPEDIA (2013), Educational accreditation, *Retrieved from*

http://en.wikipedia.org/wiki/Educational_accreditation [Accessed: 10 SEPTEMBER 2013].

WIKIPEDIA (2014), wānanga, *Retrieved from*

<http://en.wikipedia.org/wiki/W%C4%81nanga> [Accessed: 8 JANUARY 2014].

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (2014), *Retrieved*

from <http://career.uom.gr/careerindex/index.html> [Accessed: 1 JANUARY 2014].